Шаҳримизнинг бир куни

- Юбилейни шарафлаб
- Шанбаликка уч кун қолди
- Пойтахтимиз довруғи
- Ҳамшаҳарлар қувончи
- Сайлгоҳлар чорлайди

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

8 АПРЕЛЬ 1970 й. 5-йил чиқиши. ЧОРШАНБА № 83 (1151). БАҲОСИ 2 ТИЙИН

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

14 июнь — СССР Олий Советига сайловлар куни

БИРИНЧИ СУҲБАТЛАР

Ўзбекистон пойтахтининг 350 биносида «Агитпункт» сўзлари ёзилган транспарантлар пайдо бўлди. Агитпунктларнинг кўпида сайловчиларнинг СССР Олий Советига ўтказиладиган сайловга бағишланган биринчи учрашувлари бўлиб ўтди.

Октябрь районидаги М. Литвинов номли маҳалла агитпунктида шундай учрашув ўтказилди. Бадиий ҳаваскорлик коллективининг қатнашчилари Ленин юбилейига бағишланган янги программасини маҳалла аҳолисига намойиш қилдилар. Ц-4 ва Ц-5 уй-жой массивларидаги 5- ва 80-мактаблар ҳузурида очилган агитпунктларда дастлабки кечалар уюштирилди. Бу кечаларда сайлов қонуни тўғрисида, В. И. Ленин туғилган куннинг юз йиллигини муносиб кутиб олиш учун социалистик мусобақада қабул қилинган мажбуриятлар қандай бажарилаётганлиги тўғрисида лекция ва суҳбатлар ўтказилди.

Шаҳарда сайловчиларнинг элликка яқин клуби ишга киришди. Бу клубларнинг кўпи Тошкент шаҳрининг Куйбишев районида ташкил этилган. Тошкент кабелчилари Маданият саройи, 225-мактабдаги шундай клубларда халқаро аҳвол тўғрисида, совет халқининг Улуғ Ватан урушида фашистлар Германияси устидан қозонилган ғалабасининг 25 йиллиги тўғрисида сайловчилар учун лекциялар ўқилди.

Ҳозирги вақтда Тошкент шаҳридаги 25 минг агитатор ва сиёсий ахборотчи сайловчилар ўртасида оммавий-сиёсий иш олиб бормоқда.

(ЎзТАГ).

КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми, СССР Министрлар Совети ва ВЦСПСда

ЮБИЛЕЙ ФАХРИЙ ЁРЛИҚЛАРИ МУБОРАК!

КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми, СССР Министрлар Совети ва ВЦСПС Владимир Ильич Лениннинг туғилган кунининг 100 йиллиги шарафига ўтказилгач социалистик мусобақада юксак кўрсаткичларга эришган 2.500 корхона, ташкилот, совхоз ва колхоз коллективини Ленин юбилейи Фахрий ёрлиқлари билан мукофотладилар.

КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми, СССР Министрлар Совети ва ВЦСПС Ленин юбилейи Фахрий ёрлиқларини бериш тўғрисидаги қарорда Владимир Ильич Лениннинг туғилган кунининг 100 йиллигини муносиб кутиб олиш учун бошланган умумхалқ социалистик мусобақаси ғолибларини самимий табрикладилар, Ватанимиз экономикаси ва маданиятини ривожлантиришга қўшилган катта ҳисса учун меҳнаткашларга чуқур миннатдорчилик билдирдилар ҳамда ишчилар ва колхозчилар, инженерлар ва техниклар, фан ва маданият ходимлари, шаҳар ва қишлоқларнинг барча меҳнаткашлари Ленин кўрсатмаларини амалга ошириб, социалистик меҳнат байроғини тағин ҳам баланд кўтарадилар, халқ хўжалигини янада ривожлантириш, ижтимоий ишлаб чиқариш самарадорлигини ва меҳнат унумдорлигини ошириш учун, иқтисод ва тежамкорлик учун тағин ҳам зўр куч ғайрат билан курашадилар, деб ишонч билдирдилар.

КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми, СССР Министрлар Совети ва ВЦСПС бутун совет халқини юбилей йили бўлган 1970 йилнинг давлат планлари ва социалистик мажбуриятларини тўла ва ошириб бажариш, КПСС XXIII съезд қарорларини амалга оширишда, мамлакатимизда коммунизм қуришда янги катта муваффақиятлар билан нишонлашга чақирдилар.

В. И. ЛЕНИН ТУҒИЛГАН КУННИНГ 100 ЙИЛЛИГИ ШАРАФИГА ОЛИБ БОРИЛГАН СОЦИАЛИСТИК МУСОБАҚАДА АЛОҲИДА УРНАК ҚУРСАТГАН, ҲАМДА КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИ, СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ВА ВЦСПСНИНГ ЛЕНИН ЮБИЛЕЙИ ФАХРИЙ ЕРЛИҚЛАРИ БИЛАН МУКОФОТЛАНГАН ТОШКЕНТ ШАҲРИДАГИ КОРХОНАЛАР, ТАШКИЛОТЛАР ҚОЛЛЕКТИВЛАРИ ҚУЙИДАГИЛАРДАН ИБОРАТ:

Меҳнат Қизил Байроқ орденли «Ташсельмаш» заводи;
Тошкентдаги 2-ун комбинати;
Тошкент сут комбинати;
Тошкентдаги 1-тажриба-экспериментал механика заводи;
Тошкент Давлат район электр станцияси;
Тошкентдаги «Юлдуз» тикувчилик фирмаси;
Тошкент бадиий буюмлар фабрикаси;
Областлараро 1-автомобиль трести;
93-ихтисослаштирилган трест;
Ўрта Осиё ва Қозоғистон йўлларидаги ишларни механизациялаштирувчи ихтисослаштирилган трест;
«Висотстрой» трестининг 1-қурилиш бошқармаси;
«Ташинжстрой» трести;
Ўзбекистон ССР Марказий статистика бошқармасининг ҳисоблаш маркази;
9-шаҳар ҳунар-техника билим юрти;
Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг Х. М. Абдуллаев номидаги геология ва геофизика институти;
42-«Совғалар» магазини;
«Узглавметаллоснабсбит» бошқармасининг республика базаси;
1-республика клиник касалхонаси;
Радио эшиттириш ва овоз ёзиш Тошкент уйи;
В. И. Ленин номидаги Тошкент Давлат университети;
Ҳамза номидаги Ленин орденли Ўзбекистон академик драма театри.
Ўзбекистон ССР гидрометеорология хизмати бошқармаси.

ТОШКЕНТ—ЖАҲОНГА

ЙИГИРМА ТЎРТ МАМЛАКАТГА

«Тошкенткабель» заводи маҳсулотлари сифатлилиги ва чидамлилиги билан жаҳондаги кўпгина мамлакатларга манзур бўляпти.

БУГУН

заводдан Венгрия Халқ Республикасига каротаж кабелларининг бир партияси жўнатилди. Яқинда Польша ва Кубага ҳам бундай маҳсулотлар юборилган эди.

Корхона маҳсулотлари 24 мамлакатга жўнатилмоқда.

ҚУДРАТЛИ КРАНЛАР

Бирлашган Араб Республикасига кўтарма кранлар пешма-пеш етказиб берилмоқда.

БУГУН

«Подъемник» заводи бу мамлакатга кранларнинг навбатдаги партиясини жўнатди. Шу йил жаҳондаги йигирма мамлакат қудратли кранларни олади.

ХАЛҚАРО КЎРГАЗМАГА

Экскаватор заводи коллективи ўз маҳсулотини экспорт қилиш бўйича биринчи квартал топшириғини муддатидан олдин бажарди.

Машинасозлар Венгрия Халқ Республикасида намойиш қилинадиган халқаро машиналар кўргазмасига ўз маҳсулотларини юбордилар.

ЭЛЕКТРТЎХТАТГИЧ

БУГУН

учинчи йигирув фабрикасида рационализаторлик таклифи ишлаб чиқаришга жорий қилинди. Фабриканинг тараш цехи машиналари брак маҳсулот ишлаб чиқара бошласа дарҳол тўхтатувчи мослама—электротўхтатгич ўрнатилади. Цехдаги 313 машинадан саксонтасига бу фойдали асбоб ўрнатилди.

Бу мосламани Тўқимачилик комбинатининг шу фабрика электр бўлими бошлиғи, рационализатор Виктор Степанович Рогач таклиф қилган.

Ленин лекторийси

Октябрь районидаги Литвинов номли маҳалла йилдан-йилга обод, кўркам бўлиб бормоқда. Бу ерда сўнгги йилларда ҳашар йўли билан клуб, шифохона, чойхона, озиқ-овқат магазини бинолари қурилди.

Маҳалла клубида мунтазам равишда оммавий-сиёсий ишлар олиб борилмоқда. Бу ерда Ленин бурчаги ташкил этилган. Маҳалла активлаари ташаббуси билан ташкил топган Ленин лекторийси машғулотлари мунтазам равишда ўтиб турибди.

Яқинда Ленин лекторийсининг навбатдаги машғулоти бўлди. Унда тарих фанлари кандидати М. Камолов «Ленин ва бизнинг озод замонамиз» деган мавзуда қизиқарли лекция ўқиди. Маҳалла отахонлари 1918 йилдан КПСС аъзоси Ғуломназир Маҳмудов, халқ маорифи аълочиси Жалол Иноятов, Октябрь район халқ маорифи бўлимининг мудири А. Сайдаҳмедов ва бошқалар ҳам ана шу ҳақда гапирдилар.

Ленинни кўриш шарафига муяссар бўлган кекса коммунист Муҳаммаджон Бақоев лекторий машғулотига таклиф этилган эди. Унинг доҳий ҳақидаги хотираси бу ерга йиғилган 500 дан ортиқ тингловчини мамнун қилди.

СУРАТДА: Тошкентдаги В. И. Ленин музейининг филиали.

БОҒЛАРДА БАҲОР

БУГУН

минг-минглаб меҳнаткашларнинг ажойиб оромгоҳига айланиб бораётган «Роҳат» кўлида жуда катта тайёргарлик ишлари олиб борилмоқда.

23 гектарли кўл чинакам денгизга ўхшайди. Бундан ташқари, беш гектарлик яшил зона барпо қилинмоқда. Қурилиш ишларига 200 минг сўм пул ажратилган.

Ленин комсомоли, Фурқат номли, «Комсомол 40 йиллиги» маданият ва истироҳат боғларида ҳам сўнгги тараддуд ишлари олиб борилмоқда. «Победа» паркида эса Ейск аттракцион заводидан келтирилган автодром ўрнатиляпти.

БАЙРАМ ТАРАДДУДИ

БУГУН

М. ГОРЬКИЙ НОМЛИ БОҒДА ГУЛ ВА КЎЧАТЛАР ЎТҚАЗИШ, ЙЎЛКАЛАРНИ ТУЗАТИБ, СКАМЕЙКАЛАРНИ, БЎЯШ ИШЛАРИ ТУГАЛЛАНДИ. КОНЦЕРТ, ЎҚУВ ВА ШАХМАТ-ШАШКА ЗАЛЛАРИ РЕМОНТДАН ЧИҚАРИЛДИ. БОҒДАГИ ЎН САККИЗТА АТТРАКЦИОН ТАХТ ҚИЛИБ ҚЎЙИЛДИ.

Шунингдек, боғда болалар учун мультфильмлар кўрсатувчи махсус кинолекторий очилади. «ТОШКЕНТ ЎТМИШДА, ҲОЗИР ВА КЕЛАЖАКДА» деган фотокўргазма ташкил қилиняпти. 12 апрель Космонавтика кунидан бошлаб боғ эшиклари очилади.

Тонгги газеталарда

◆ Жаҳон Тинчлик Кенгаши президиумининг В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигига бағишланган сессияси 6 апрелда ўз ишини давом эттирди. Эрталабки мажлисда Жаҳон Тинчлик Кенгаши бош секретари Ромеш Чандранинг Жаҳон Тинчлик Кенгашининг 1970 йилги иш программаси тўғрисидаги доклади тингланди.

Ялпи мажлисда ташкилий масалалар ҳам муҳокама қилинди.

Жаҳон Тинчлик Кенгаши президиумининг сессияси шу билан ўз ишини тамомлади.

◆ Ўзбекистон жамоатчилигининг вакиллари ва аълочи мактаб ўқувчилари 7 апрелда Тошкентдаги «Ёш гвардия» театрига—республика пионерларининг газетаси «Ленин учқуни»нинг 40 йиллигига бағишланган кечага тўпландилар. Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи редакция коллективига тантанали вазиятда топширилди. ВЛКСМ Марказий Комитети ва Ўзбекистон комсомоли Марказий Комитетининг табриклари ўқиб эшиттирилди.

МАКТАБ ҚУРИЛИШИ МАСАЛАЛАРИ

Кеча

Ўзбекистон халқ хўжалиги ютуқлари кўргазмасида иқлим иссиқ районларда мактаблар ва болалар муассасаларининг қурилиш архитектураси масалаларига бағишланган Бутуниттифоқ кенгаши ўтказилди.

Кенгашда Москва, Ленинград, Киев, Закавказье, Ўрта Осиё архитекторлари қатнашдилар. Техника фанлари кандидати «ТашЗНИИЭП» институтининг бўлим мудири С. К. Саркисов «Ўрта Осиё шароитида мактаблар қурилиши масалалари» ҳақида, тошкентлик архитекторлар илмий кузатишлар бўйича докладлар қилдилар.

Кенгаш қатнашчиларига «Узгипросельстрой» ва «ТашЗНИИЭП» институтларида ишлаб чиқилаётган янги лойиҳалар кўргазмаси намойиш қилинди.

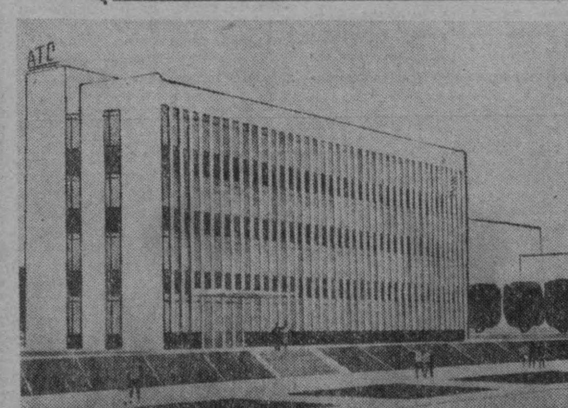

СССР алоқа министрлиги Давлат иттифоқ лойиҳа институти (Тошкент бўлими). Бу ерда типовой лойиҳалар асосида 10.000 номерли автомат телефон станциясининг лойиҳаси ишлаб чиқилди.

СУРАТДА: ана шу автомат телефон станциясининг макети.

Л. Глауберзон фотоси.

• Саёҳат — роҳат

ЎРТА ЕР ДЕНГИЗИ БЎЙЛАБ

Ўзбек саёҳатчилари кейинги кунларда кўпгина мамлакатларда бўлишди.

БУГУН

Ўрта ер денгизи бўйлаб ўзбек туристларининг уч ҳафталик саёҳати бошланди.

Саёҳатчиларимиз «Армения» теплоходида Одесса портидан йўлга чиқишди. Улар Ливан, Тунис, Бирлашган Араб Республикаси, Канар ороллари, Мальта, Италия, Туркия каби мамлакатларда бўладилар.

Яна бир неча кундан кейин Польша, Чехославакия ва Венгрияга навбатдаги туристик группалар йўл олишади.

• УЙ МУБОРАК!

ЮБИЛЕЙ АРАФАСИДА

Чилонзор массивининг В-14 квартали катта қурилиш майдонига айланган. Бу ерда бир-биридан кўркам ва чиройли уйлар кетма-кет тайёр бўляпти.

БУГУН

янги уй-жой биноларини қабул қилувчи давлат комиссияси бир йўла саккизта уйни қабул қилиб олди.

153-қурилиш трести қурган уйлар етмиш икки ва қирқ саккиз квартирадан иборат. Юбилей арафасида янги уйларга беш юзга яқин оила кўчиб киради. 159-қурилиш трести азаматлари эса В-13 кварталида иккита етмиш икки квартирали уйни тайёр қилишди.

«Ташжилстрой» тресги қурувчилари 1 ва 2-Қорақамиш массивларида еттита ҳашаматли уйни фойдаланишга топширишди.

✻ Аҳолига қулайлик

ПОЛИКЛИНИКА ОЧИЛДИ

Куни-кеча Ленин районида янги поликлиника эшиклари очилди. Йигирма хонали бинода жойлашган бу 19-поликлиника бир неча бўлимдан иборат бўлиб, замонавий медицина асбоб-ускуналари ва аппаратлари билан жиҳозланган.

Шифохона Қўйлиқ, Рисовой массивларидаги маҳалла аҳолисига хизмат кўрсатяпти.

✻ Санъатимиз довруғи

ЎЗБЕК РАҚСИНИНГ ЖОЗИБАСИ

Японияниинг Осако шаҳрида очилган «ЭКСПО-70» халқаро кўргазмасида намойиш этилаётган Совет Иттифоқи павильони миллионлаб кишиларнинг диққатини жалб этмоқда.

Павильондаги экспонатлар орасида республикамизда ишлаб чиқарилган ранг-баранг буюмлар ва санъат асарларидан намуналар бор.

БУГУН

ўзбек раққосаларидан бир группаси Японияга жўнаб кетдилар.

Улар орасида «Баҳор» рақс ансамблининг солисти Р. Шарипова, Меҳнат Қизил Байроқ орденли ўзбек давлат филармониясининг санъаткорларидан Қ. Дўстмуҳамедова, Қ. Узоқова, О. Камолхўжаевлар бор.

Ўзбек санъаткорлари «ЭКСПО-70» да бир ой концерт берадилар.

• Машинасозлар учун

БИНОКОРЛАР СОВҒАСИ

БУГУН

3-қурилиш трестининг 21-бошқармаси қурувчилари «Ташсельмаш» заводи машинасозлари учун ҳашаматли бинони фойдаланишга топширдилар.

Тўрт қаватли бинонинг биринчи ва иккинчи қаватларида резина-буюмлари ва халқ кенг истеъмол буюмлари цехи, учинчи ва тўртинчи қаватларида эса капитал қурилиши бўлими, техника хавфсизлиги ҳамда ёш кадрлар билан шуғулланувчи комиссия бўлимлари жойлашади.

Юбилей арафасида резина-буюмлар цехи ўзининг дастлабки маҳсулотини ишлаб чиқара бошлайди.

• Давр нафаси

АҲОЛИ ХИЗМАТИДА

«ТОШКЕНТДА БЕШТА БОЗОР БОР...»

(«Туркестанский сборник»дан).

Пойтахтимизда ҳозир йигирмадан ортиқ колхоз бозорлари мавжуд. Бозорлар йил сайин кенгайиб, янги-янги павильонлар қурилмоқда.

Булардан ташқари универмаглар, савдо марказлари, магазинлар, аҳоли хизматида. Шаҳар савдо бошқармасининг ташкилот бўлимидан маълум қилинишича, ҳозирги кунда, шаҳарда уч минг бир юз қирқ саккизта савдо шохобчаси ишлаб турибди. Уларда 29 мингдан ортиқ ходим ишлайди. Биргина Марказий универсаль магазинида уч юз сотувчи хизмат қиляпти.

Кейинги ойларда турар-жой массивларида янги-янги магазинлар очилади. Пушкин кўчасида китоб магазини, 1-Май кўчасидаги «Болалар дунёси» магазини юбилей арафасида ишга тушади.

НАФОСАТ ВА КИЙИНИШ

БУГУН

В. И. Ленин номидаги якка буюртмалар фабрикаси директори А. Мўминхўжаев редакцияга қуйидагиларни хабар қилди:

◆ Тўртинчи ателье электротехника заводига ва ўнинчи ателье типографияга биринчи марта ўз чеварларини юборди. Улар меҳнат фаолияти давомида ишчиларнинг ҳар хил буюртмаларини иш жойида қабул қилишади. Турли буюртмалар бир ҳафта давомида тикиб берилади.

◆ «Чайка», «Москва» ва бошқа бир қанча кинотеатрларда ательеларнинг элликка яқин ёзги модалари намойиш қилиняпти.

◆ Юбилей арафасида фабриканинг қирқ ательеси ҳамшаҳарларнинг турли буюртмаларини муддатидан илгари тикиб бериш бўйича мусобақа бошлашди. Бунда 4, 17 ва 18-ательелар ғолиблик қилишяпти.

ЖАҲОН ОЙНАСИ

Махсус комитет тузилди

ДОРУССАЛОМ. Танзанияда Ленин юбилейи муносабати билан тегишли тадбирларни тайёрлаш ва амалга ошириш учун махсус комитет тузилди, Район маъмурияти ва қишлоқни ривожлантириш масалалари билан шуғулланувчи давлат министри Питер Кисумо бу комитетга етакчилик қилади. Мамлакатда В. И. Лениннинг ҳаёти ва фаолиятини тасвирловчи виставкалар ташкил этилади, кинофильмлар кўрсатилади.

ГФР ЭЛЧИСИ ЎЛДИРИЛДИ

ЛОНДОН, 6 апрель. (ТАСС). Кеча кечқурун Гватемала пойтахти яқинида Германия Федератив Республикасининг Гватемаладаги элчиси Карл Фон Шпретининг жасади топилди. Рейтер агентлиги мухбирининг хабар беришича, элчи бундан бир неча кун муқаддам ўғирлаб кетилган эди. Ўғрилар: башарти маъмурлар 22 сиёсий махбусни озод қилмасалар, Ғарбий Германия дипломатини ўлдирамиз, деб шарт қўйган эдилар. Гватемала ҳукумати уларнинг талабини қондиришдан бош тортиб, мамлакатда шафқатсиз фавқулодда аҳвол жорий этди.

БУДАПЕШТ. Барош майдони (Шарқий вокзал олдида).
МТИ—ТАСС фотоси.

Суратда: «Қизил тонг» фирмасида ўн йилдан бери ишлаб келаётган 2-цех мотористкаси Т. Иброҳимова. Коммунистик меҳнат зарбдори Т. Иброҳимова кунлик нормасини 140—150 процент қилиб адо этмоқда.

И. Шоинағомов фотоси.

ДОҲИЙ ВАТАНИДА

РЕПОРТАЖ

Биз ўз репортажимизни она еримиздан саккиз минг метр баландликда бошламоқдамиз. «Ил-18» лайнерининг юмшоқ ўриндиқларини эгаллаб ўтирган ушбу пассажирлар бундай самолётда жуда кам бўлишган. Бу—улар жуда кам учишган экан-да, деган маънони асло англатмайди. Аксинча, уларнинг кўпчилиги минглаб соатларини осмону—фалакда самолёт штурвалларини қўлларида маҳкам ушлаб, маршрут карталарини тузиб, радио-алоқаларини ўрнатиб пассажирларга хизмат кўрсатиш билан ўтказганлар. Ана эндиликда эса уларнинг энг яхшиларидан яхшиси ўзларининг ҳалол ва аъло хизматлари эвазига доҳий Ватанига сайр этиш билан тақдирландилар.

Самолётда ўтирганларнинг ҳар бири ҳам бизнинг бугунги репортажимизнинг қаҳрамони бўлиши мумкин. Мана улардан бири. Биринчи класс учувчиси корабль командири Глеб Петросовдир.

— Унинг омади бор экан,— дейди группа раҳбари А. Коннов,— Тошкент авиа хизматчиларининг коллективлари москваликларнинг ташаббусини қўллаб-қувватлаб, ҳар бир экипаж битта рейс бўйича бир ярим минг километр жойга техникага боришга ва бундан тушган маблағни беш йиллик топшириқнинг муддатидан илгари бажарилиш фондига ўтказишга қарор қилган эдилар. Петросов ва унинг экипажининг иккинчи учувчиси Вячеслав Бузинин, штурман Юрий Иванов, борт-механик Николай Тихоновлар учун ана шу рейс юқорида айтилгандагидек бўлди.

Пассажирлар билан танишамиз. Геннадий Шрамков — «ИЛ—18» самолётининг учувчиси. У келгусида товушдан тез учувчи «ТУ—144» кораблининг командири бўлишни орзу қилади. Борт-механик Вениамин Кашкин Ульяновскка яқин жойда дунёга келган. Имкони бўлиб қолган пайтлар, ҳар гал у улуғ доҳийнинг Ватанига келиб қадрли жойларга таъзим бажо айлайди. Ульяновск шаҳрига юк ташиш хизматининг илғор ходими Насиба Султонова ҳам бормоқда.

«ИЛ-18» самолётининг кумушранг двигателларига тушаётган қуёш ёғдуси куннинг кеч бўлиб қолганлигидан далолат беряпти. Биргина самолётнинг овози қулоққа ташланади. Демак биз Ульяновск шаҳрига келиб қолибмиз. Жаҳонга энг машҳур инсонларни берган Поволжьедамиз. Бу ерда катта рус ёзувчиси И. А. Гончаров туғилди. Симбирск эркаклар классик гимназияси ва 1-мактабда кўзга кўринган машҳур академиклар — В. П. Филатов, И. В. Курчатов, Н. Г. Колосовлар таҳсил кўришган. «Артек» пионерлар лагерининг ташкилотчиси, соғлиқни сақлаш халқ комиссарининг биринчи ўринбосари З. П. Соловьев, Волганинг энг машҳур хонандаси Д. Н. Садовниковлар ҳам бу ерда билим олишган. Волгадаги шаҳарнинг номи декабрист Николай Тургеневнинг номи, гражданлар урушининг кўзга кўринган ҳарбий бошлиқлари Тухачевский ва Гайларнинг номи билан чамбрчас боғлиқдир. Шаҳар тарихига деҳқон қўзғолонларининг раҳнамолари—Степан Разин ва Иван Пугачевларнинг номлари ҳам ёзилган. Лекин энг муҳими —бу шаҳар жаҳонда биринчи социалистик давлатни бунёд этган, жаҳон пролетариатининг доҳийси В. И. Лениндек улуғ инсонни берган доҳий ватанидир.

Эртаси куни эрталаб тошкентлик группа аъзолари Раиса Васильевна Додонова раҳбарлигида шаҳарни томоша қилишга киришди. Кекса коммунист, авиапорт ишчиси Р. Бекназаров ва врач К. Одиловлар Волга қирғоқларидан унчалик узоқда бўлмаган Ленин ҳайкалига серқуёш Ўзбекистонимиздан олиб борилган лола гулларни қўйдилар.

Тошкентликлар жуда катта ҳаяжон билан Володя Ульяновнинг болалик ва ўсмирлик йиллари ўтган В. И. Ленин уй-музейининг остонасига қадам қўйдилар. Ульяновлар оиласининг уй хоналаридан ўтган тошкентликлар Володя Уляновнинг хонасига кўтариладилар. Улар жуда камтарона ва содда жиҳозланган хонани кўрдилар. Бу ерда оппоқ ва юпқа одеяллар ёпилган темир кровать, турибди. Китоблар қўйилган жавон, табель, мақтов ёрлиқлари деворларга илиб қўйилган.

— Бу уйда доимо соддалик ва камтаринлик ҳукм суради, — дейди катта инженер Н. Я. Петров. — Мен Владимир Ильичнинг уйини ана шундай бўлишини кўз олдимга келтирган эдим.

Илгариги эркаклар классик гимназияси ўрнида ҳозир Ленин орденли умумтаълим берадиган 1-мактаб жойлашган. Бу ерга бизни 6-«Г» синфининг ўқувчиси Света Мадина бошлаб борди. Чап қатордаги охирги партада В. И. Ленин ўтирган эди. Гимназист Володя Ульяновнинг етуклик аттестати учун бўлган имтиҳонда ажойиб муваффақиятга эришган зал ҳам кўзга ташланади. Ҳозир бу ерда мактабнинг тантанали йиғилишлари ўтказилади. Кўпгина Совет рассомлари мактабга ўзларининг асарларини совға қилганлар. Улар орасида СССР халқ рассоми Н. Н. Жуков, хизмат кўрсатган санъат арбоби А. А. Богомоловлар бор. Экспозициялар орасида Н. Қўзибоевнинг Лениннинг Кремлда деҳқонларни қабул қилаётганлигини акс эттирувчи машҳур картинаси ҳам бор.

Тошкент авиа корхоналарининг хизматчилари мемориал марказда И. Н. Ульянов ҳайкали олдида, вокзал олди майдондаги Ленин гимназист ҳайкали олдида, В. И. Ленин номидаги китоблар Саройи олдида бўлиб, Владимир Ильичнинг отаси — Илья Николаевич қабрини зиёрат қилиб, унга чексиз ҳурмат ва эҳтиромларини билдирдилар. Улар Волга яқинидаги ҳиёбонга ҳам ташриф буюришди. Ульяновлар оиласи ана шу ҳиёбонда сайр қилишни жуда яхши кўрар эди. Шунингдек, улар кун сайин, юксалаётган ва чиройига чирой қўшилаётган шаҳарнинг янги кварталлари билан танишдилар. Қачонлардир Володя Ульянов Свияга анҳорига бориб чўмилишни ва балиқ тутишни жуда ёқтирар эди. Эндиликда эса, ана шу анҳор ёқалаб Засвяжье саноат райони бошланади. Бу ерда автозавод қад кўтарди. Кўн-пойафзал комбинати қурилди. Оғир ва уникал станоклар заводининг қуввати оширилмоқда.

Тошкентликлар Ильич Ватани билан хайрлашмоқдалар. Уларнинг ҳар бири ўзлари учун ўлмас ва қадрли инсонга меҳр-муҳаббатларини изҳор қилганликларидан мамнун эдилар. Уларнинг сафардан олган таассуротларини радиолокация, радионавигация ва алоқа хизмати бошлиғи А. Э. Волернер жуда аниқ таърифлади.

—Мен Москва ва Ленинградда тез-тез бўлиб тураман, — дейди Александр Эмануилович,—бу шаҳарларда революциянинг, бутун жаҳонни ҳайратга солган тарихий воқеаларнинг нақадар юксаклигини жуда яхши сезасан киши. Ульяновск шаҳрига келгандан кейин эса, буни сағал бошқачароқ сезасан. Волга ерида Ленин биз учун яқин ва қадрдон инсон эканлиги янада тушунарли бўлиб қолади. Ана шунинг учун ҳам, доҳийга бўлган меҳр-оқибатимиз янада ошаверади.

Я. АЛИЗОДА.

«Тошкент оқшоми»нинг махсус мухбири.

Жаҳон ойнаси

ВОҚЕАЛАР, ФАКТЛАР, ПРОБЛЕМАЛАР

ИККИ ЙЎЛ— ИККИ СИЁСАТ

Телетайп лентaлари ҳар куни планетамизнинг узоқ ва яқин ерларидан халқаро ҳаётнинг турли воқеаларга бой хабарларини келтириб турибди. Халқаро майдонда икки йўл, икки сиёсат юргизилмоқда. Бу биринчидан, Совет Иттифоқи ва бошқа социалистик давлатларнинг тинчлик ҳамда халқаро хавфсизлик манфаатларини кўзлаб, юргизаётган сиёсати бўлса, иккинчидан АҚШ империализми бошлиқ давлатларнинг ер куррасининг турли нуқталарида олиб бораётган босқинчилик сиёсатидир.

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси ўртоқ Н. Ф. Подгорнийнинг яқинда қўшни Эронга қилган дўстона сафари Совет-Эрон муносабатларининг мустаҳкамланишидан барча тинчликсевар кучлар манфаатдор эканлигини кўрсатди. Яқинда, Ироқдан прогрессив инсониятни хурсанд қилувчи хабар келди. Шу йил 11 март куни Бағдод шаҳрида курд проблемасини тинчлик йўли билан ҳал қилиш тўғрисида шартнома имзоланди. Шундай қилиб, тўққиз йилча давом этган ва кўпчиликнинг қони тўкилишига сабаб бўлган кризисга барҳам берилди.

Лекин империалистик давлатларнинг юргизаётган сиёсати танглик ва кескинлик вужудга келтирмоқда. Ҳамон Яқин Шарқда ўқ товушлари ўчгани йўқ. Империализмдан тинмай мадад олаётган Тель-Авивдаги «Улуғ Исроил» тузиш тарафдорлари қўшни араб давлатларига қарши янги-янги ҳарбий иғвогарликлар қилмоқдалар. Ҳинди-хитойда ҳам бугун нотинчлик ҳукмрон. Бунга Вьетнам, Лаос ва Камбоджага қарши уруш ва қўпорувчилик ишларини олиб бораётган АҚШ империализми жавобгардир. АҚШ Марказий разведка бошқармасида ва Пентагон штабларида тайёрланаётган ва Осиё, Африка, Латин Америкасининг қатор мамлакатларида амалга оширилаётган давлат ҳамда ҳарбий тўнтаришлар тинчлик ва хавфсизлик ишига таҳдид солмоқда. Буни яқинда Камбоджада юз берган воқеалар кўрсатиб берди. Пномпенда қилинган давлат тўнтариши бевосита АҚШ Марказий разведка бошқармаси агентлари томонидан амалга оширилганлигини ва Камбоджадаги ҳозирги кескин аҳвол учун биринчи галда Вашингтон жавобгар эканлигини кўпгина матбуот органлари қайд қилиб ўтдилар. Ҳақиқатан ҳам Вьетнам, Лаос ва Камбоджа Оқ уйнинг Ҳинди-хитойдаги ёвуз сиёсатининг поғоналари бўлмоқда.

Президент Никсоннинг янги «Осиё осиёликларга» деган доктринаси аслида Осиё халқи учун навбатдаги асорат ва зулмдан бошқа нарса келтирмаслигини ер куррасининг ушбу нуқтасидаги воқеаларнинг ривожланиши кўрсатиб турибди.

Лекин жаҳон жамоатчилиги, барча прогрессив кучлар тинчлик душманларининг барча кирдикорларини фош қилиб ташламоқдалар. АҚШ босқинчилари ва Исроил экстремистларининг разил сиёсатларининг миллион-миллионлар олдида шармандаю-шармисор бўлганлиги бунга мисолдир.

ОЗОДЛИК ҚУЁШИ ОСТИДА

Бундан чорак аср муқаддам, 1945 йилнинг 4 апрель куни шавкатли Совет Қуролли Кучлари Венгриядан фашист газандаларини қувиб чиқарди. Асрлар давомида сиёсий ва иқтисодий ҳуқуқсизликдан азоб чеккан венгер халқига эркин ҳаёт ва озодлик кунлари етиб келди. Гитлеризмнинг тор-мор қилиниши натижасида мамлакатнинг хортист — фашист диктатурасидан озод қилинганлиги Венгрия тарихида жуда катта воқеа бўлди. Венгер халқи миллий ва социал зулм кишанларини парчалаб ташлаб, янги ҳаёт қуриш йўлига, социалистик тараққиёт йўлига ўтди.

Жаҳон социалистик системасининг ажралмас қисми бўлган Венгрия Халқ Республикаси саноати 1969 йилда 1938 йилдагига нисбатан 7 марта кўп маҳсулот ишлаб чиқарди. Озодлик йилларида Венгрияда Совет Иттифоқининг ёрдами билан улкан саноат корхоналари қурилди. Ҳозирги кунда қурилаётган олтита энг йирик саноат корхонасига ҳам ускуналар Совет Иттифоқидан етказиб берилмоқда.

ВХРнинг Европа ва бутун дунёда тинчлик ҳамда халқаро хавфсизлик ишларига қўшаётган ҳиссаси ҳам катта бўлмоқда.

«Венгрия мисоли шу нарсани яққол кўрсатадики, —деди КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев ўзининг ВХР давлат мажлисининг тантанали сессиясида шу йил 3 апрель куни сўзлаган табрик нутқида, — изчил интернационалистик сиёсат амалга оширилар экан, Коммунистик партия марксизм-ленинизм назариясига қатъий таянар экан, бу партияларнинг ишчилар синфи ва деҳқонлар билан алоқалари доимо мустаҳкамлана борар экан, империализм ва реакциянинг социалистик тузумни заифлаштириш ва қақшатиш йўлидаги ҳар қандай уринишлари муқаррар барбод этилади».

Венгрия озодликка чиққандан сўнг ўтган 25 йил мамлакатимиз халқлари ўртасида марксизм-ленинизм ва социалистик интернационализмнинг мустаҳкам негизида кардошларча дўстлик ҳамда ҳамкорлик муносабатларини ривожлантириш ва мустаҳкамлаш йиллари бўлди. Бу эса, ўз наввбатида Европа ва Бутун дунёда тинчлик ишига қўшилган катта ва бебаҳо ҳиссадир.

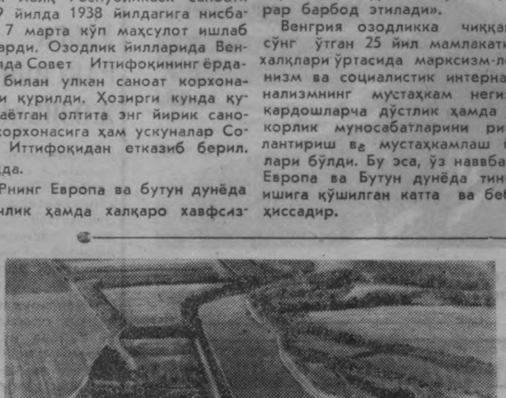

Халқ ҳокимияти йилларида Тисалёкда (Шарқий Венгрия) қурилган гидроузел мамлакат тараққиётида катта роль ўйнади. Шу гидроузель туфайли Тисса дарёси халқ иродасига бўйсуниб электр энергияси бериш билан бирга ҳосилдор ерларни сув билан таъминламоқда.

МТИ—ТАСС фотоси.

ТИНЧЛИК МАНФААТЛАРИНИ КЎЗЛАБ

Европа қитъасида тинчлик ва халқаро хавфсизликни мустаҳкамлаш шу куннинг энг муҳим ва асосий вазифаларидан бири ҳисобланади. Совет Иттифоқи ва бошқа социалистик давлатлар бу ишда ҳам ташаббускор бўлмоқдалар. Қитъадаги бугунги аҳволни муҳакама қилиш ва унда яшовчи халқлар орасида ҳамкорлик ҳамда яхши қўшничилик алоқаларини вужудга келтиришни вужудга келтирмоқ учун Умумевропа кенгашини чақириш ғоясини ҳам социалистик давлатлар ўртага ташладилар. Ҳозиргача кўпгина давлатлар ушбу кенгашда қатнашиш истагини билдирдилар. Сўзсиз, ушбу Умумевропа анжуманининг чақирилиши бошидан жуда кўп мусибатларни кечирган Европа халқлари ҳаётида катта воқеа бўлади.

Маълумки, Европадаги мавжуд аҳволни яхшилаш кўп жиҳатдан иккинчи жаҳон урушидан сўнг майдонга келган икки герман давлати ўртасидаги нормал, тенг ҳуқуқли муносабатларни вужудга келтирилишига боғлиқдир. Ана шу жиҳатдан, жаҳон жамоатчилиги Германия Демократик Республикасининг ташаббуси билан чақирилган ГДР Министрлар Советининг Раиси Вилли Штоф билан Германия Федератив Республикаси федерал канцлери Вилли Брандт ўртасидаги Эрфуртда бўлиб ўтган расмий учрашувни эътибор билан кутиб олди. Йигирма йил давомида биринчи маротаба бир стол атрофида икки мустақил герман давлати ҳукумат бошлиқларининг учрашуви сўзсиз, ижобий қадам бўлди.

Маълумки, бутун урушдан кейинги даврларда Ғарбий Германия раҳбарлари ички ва ташқи сиёсатларида биринчи социалистик немис давлати ГДРни чеклаш, уни танимаслик ва халқаро майдонда яккалаб қўйиш йўлини тутиб келдилар. Иккинчи жаҳон уруши натижасида Европада вужудга келган чегараларни тан олмаслик, милитаризм ва реваншизмга йўл босиш, ўзини ягона немис давлати деб кўрсатиш Бонн ҳукмрон доираларининг асосий сиёсати бўлди. ГДРга нисбатан юргизилган сиёсатга машъум Хальштейн доктринаси асос қилиб олинди. Йигирма йил давомида Ғарбий Германия сиёсатига раҳбар бўлган Аденауэрнинг ХДС/ХСС партияси «совуқ муносабатлар уруши»ни асосий қўлланма қилиб олди. Ғарбий Германиянинг собиқ канцлерлари К. Аденауэр, Л. Эрхард ва Қ. Кизингерларнинг фаолиятлари Европадаги халқаро аҳволнинг яхшиланишига кўп жиҳатдан салбий таъсир кўрсатиб келди.

Ўтган йиллар давомида Бонн ГДРни менсимаслик йўлини тутиб келган бўлса ҳам, биринчи социалистик немис давлатининг сиёсий обрўси ва халқаро майдонда тутаётган мавқеи тинмай ўсиб келди. Социалистик системанинг ажралмас қисми бўлган ГДРнинг иқтисодий қудрати кучайиб борди. Ҳозир ГДР жаҳондаги энг ривожланган индустриал давлатларнинг биринчи ўнлигига киради. У йигирма бир давлат билан дипломатик алоқалар ўрнатган. Дунёнинг бир юз ўн мамлакати ГДР билан савдо-сотиқ қилмоқда. 1969 йилнинг ўзидаёқ олти давлат, яъни Сурия, Ироқ, Бирлашган Араб Республикаси, Камбоджа, Судан, Жанубий Вьетнам ва Жанубий Яман Республикалари ГДР билан дипломатик алоқалар ўрнатди. 1970 йилда эса ГДР билан Конга Халқ Республикаси орасида дипломатик алоқа ўрнатиш тўғрисида келишиб олинди. Бу Европа ва бутун дунёда муҳим роль ўйнаётган ГДР дипломатиясининг тинчлик ва халқаро хавфсизлик ишининг мустаҳкамланишига муҳим ҳисса қўшаётган сиёсатига берилган катта баҳодир. Рейн соҳилидагилар бу реал фактларни эътибордан четда қолдирмасликлари лозим.

Маълумки, ГДР ҳукумати анча йиллардан бери тинчлик манфаатларини кўзлаб, ГФР билан нормал, халқаро ҳуқуқ принципларига асосланган муносабатлар ўрнатиш учун ҳаракат қилиб келди. Лекин қайсар Бонн ҳеч нарсани кўрмайман, ҳеч нарсани эшитмайман деб тураверди. Масалан, ГДРнинг ГФР билан алоқаларни яхшилашни кўзловчи юзга яқин расмий хати ва таклифи ўртага ташланганлиги ва булар доимо Бонн томонидан рад қилинганлиги маълум.

Бундан уч ой илгари ГДР Давлат кенгашининг Раиси ўртоқ Вальтер Ульбрихт ГФР президенти Густав Хайнеман номига ёзган хатида икки немис давлати ўртасида нормал муносабатлар ўрнатиш учун музокаралар бошлашни таклиф қилган эди. ГДР ҳукумати шартнома лойиҳасини ҳам эълон қилди. Эрфуртдаги расмий учрашув ана шу ташаббуснинг меваси бўлди.

Жаҳон жамоатчилиги, кўпгина матбуот органлари ушбу учрашувни ижобий баҳолади. Бу учрашув матбуот томонидан «ҳали бурилиши кўринмаётган узоқ йўлдаги дастлабки қадамлар бўлди», деб баҳоланган бўлса ҳам, йигирма йил давомида биринчи марта икки немис давлати раҳбар арбобларининг расмий суҳбати эътиборга лойиқ иш бўлди. Буни канцлер Вилли Брандт ҳам ўзининг Ғарбий Германия телевидениеси орқали сўзлаган нутқида кўрсатиб ўтди.

Германия Компартияси правлениесининг президиуми ўз баёнотида бу учрашувни «фойдали ва зарур учрашув» деб атади. Эрфуртдаги учрашув, — деб давом этилади Компартиянинг ушбу баёнотида, — Бонннинг йигирма йил мобайнида ГДРни тугатиш ва уни Ғарбий Германия йирик капитали ҳукмронлигига бўйсундириш йўлида қилган уринишлари барбод бўлганлиги натижасидир». Эрфуртдаги учрашув тинчликдан манфаатдор бўлган доиралар ўртасида ижобий кутиб олинган бир пайтда, у ХДС—ХСС партияси лагерида парокандалик туғдирди. Ғарбий Германиянинг ўзида ГДР билан нормал муносабатлар ўрнатиш ва Одер-Нейседан ўтган чегараларни тан олишга даъват этаётган кучлар овози тобора баландроқ эшитилаётган ҳозирги пайтларда ХДС/ХСС партиясининг тутаётган позицияси ўта реакцион роль ўйнамоқда. Барча реваншчи ва реакцион кучларни ўз атрофига тўплаб олган Кизингер—Штраус партияси неофашист НДП партияси билан кун сайин яқинлашмоқда. Бу хатарли қадамлардир.

Лекин тарихнинг олдга томон қилаётган прогрессив ҳаракатини ҳали ҳеч ким ва ҳеч қачон тўхтатиб қола олган эмас.

ИРҚЧИЛАР «РЕСПУБЛИКАСИ»

Шу йил 2 март куни Солсбери шаҳрида Жанубий Родезияни «республика» деб эълон қилиб, шармандагарчилик томошаси ўйналди. Бу Ян Смит бошлиқ оқ танли ирқчилар тузумининг Африка халқларига қарши қилган навбатдаги оғир жинояти бўлди. Бугун маҳаллий аҳоли қонини сўраётган ирқчиларнинг ушбу «исъёни»ни бутун Африка қораламоқда.

XIX аср охирларида Африка мамлакатларига саёҳат қилган машҳур америка сатирик ёзувчиси Марк Твен Родезияда бўлгач, уни «зўравонлик ва зулм мамлакати» деб атаган эди. Шу кунларда ҳам, ушбу манзилда аҳвол худди Марк Твен таърифлаганидек қолмоқда. Оқ танли ирқчилар африкали аҳолининг қонини зулукдек сўрмоқда. Сиёсий ҳокимиятни ўз қўлида сақлаётган ирқчилар мамлакатнинг конлари ва тоғ саноатини, чорвачилик фермалари ва тамаки плантацияларини эгаллаб олганлар. Беш ярим миллион мамлакат аҳолисининг беш миллионидан кўпроғини африкаликлар ташкил қилганига қарамай, икки юз ўттиз етти минг оқ танлилар бутун бойликни эгаллаб олганлар. Энг оғир ишларда маҳаллий африкаликлар ишлашга мажбур бўлмоқдалар. Уларга тўланадиган иш ҳақи оқ танлиларга тўланадиган ҳақдан ўн-ўн беш марта камдир. Масалан, ирқчилик ҳукмрон бўлган Родезия ва Жанубий Африка Республикасида жон бошига тўғри келадиган йиллик даромад оқ танлилар учун бир минг бир юз тўқсон долларни ташкил қилган бўлса, бу даромад африкаликлар учун атиги бир юз ўн долларга тенг бўлади, холос.

Мамлакатда яшовчи африкаликлар сиёсий жиҳатдан ҳам таҳқир қилинмоқдалар. Аҳолининг тўқсон олти процентга яқинини ташкил қилган туб аҳолидан фақат етти минг кишигина сайловларда қатнашиш ҳуқуқига эга. Қамоқ ва лагерлар Смитнинг сиёсий душмани деб ҳисобланган маҳбуслар билан тўлдириб юборилган. Ян Смитнинг фашистча «Родезия фронти» деб аталган партияси атрофига тўпланиб олган оқ танли ирқчилар зулми тобора кучайтирилмоқда.

Империалистик пойтахтлар рағбатлантираётган Жанубий Родезия ирқчилари йилдан-йилга ҳаддиларидан ошмоқдалар... Буни Смитнинг қонунга хилоф тузумининг жиноий ишларида кўриш мумкин. 1964 йилнинг 24 октябрида Солсбéридаги Смит тўдаси мамлакатни «Родезия» деб атади. 1965 йилнинг 11 ноябрида улар ўзларини бир томонлама мустақил деб эълон қилдилар. 1969 йилнинг 20 июнида сохта конституцион референдум ўтказилди ва мамлакатдаги ирқий фашист тузумни қонунлаштирувчи «конституция» қабул қилинди. 1970 йилнинг 2 мартида эса Родезия «республика» деб эълон қилинди.

БМТ Бош Ассамблеяси Смит тузимини ҳақли равишда «Инсониятга қарши жиноят» деб баҳолади. Лекин йирик монополиялар манфаатини ҳимоя қилувчи пойтахтлар БМТ нинг инсониятга доғ тушираётган Смит тузими билан ҳар қандай алоқаларни узишга қаратилган чақириқларини бажаришни хаёлларига ҳам келтирмай, Солсбери билан энг яқин муносабатда бўлавердилар. Ўз атрофига Португалия Жанубий Африка Республикаси ва Жанубий Родезияни бирлаштирган ҳарбий-сиёсий блок халқаро империализмдан тинмай иқтисодий, ҳарбий ёрдам олди. Империализмнинг Форстер ва Смит тузумларига ҳомийлик қилишига мустамлакачилик зулмини абадийлаштиришни орзу қилаётганларнинг стратегик планларини яна бир карра кўрсатиб бераётган далил эканлиги деб қарамоқ лозим. АҚШ, Англия, Ғарбий Германия ва бошқа империалистик давлатлар Жанубий Родезияга миллиардлар суммада маблағ сарфлаб, жуда кўп фойда олмоқдалар. АҚШ нинг йирик саноат компаниялари «Фут минерал», «Юнион карбид» ва бошқалар мамлакат қазилма бойликларини кавлаб олиш ва уни қайта ишлашдан жуда катта манфаатга эга бўлмоқдалар БМТ нинг Смит тузуми билан иқтисодий, дипломатик ва бошқа ҳар қандай алоқаларни узиш ҳақидаги чақириқларини жавобсиз қолдираётган Вашингтон, Лондон ва бошқа империалистик пойтахтларнинг Родезияга нисбатан тутаётган ён бериш сиёсатлари Ян Смит учун айни муддао бўлмоқда. Яқинда, Родезия «ташқи ишлар министри» Хаумэн Оқ уй сиёсатидан мамнун эканлигини айтди. Африка мамлакатларига сафар қилган АҚШ давлат секретари Рожерс юзсизлик билан Претория ва Солсберидаги ашаддий ирқчилик тузумларини қоралаш ўрнига, Африка давлатларини Родезия ва Жанубий Африка Республикаси билан яқин муносабатда бўлишга чақирди. Вашингтондагилар президент Никсоннинг «Гуам доктрина» сини Родезияга ҳам тадбиқ қилмоқчи бўляптилар. Ҳарбий ва сотқин диктатураларни қўллаб қувватлашни кўзда тутувчи ушбу «доктрина» Солсберидагиларни «хурсанд» қилади холос.

Англия, АҚШ ҳукуматларининг «Родезия проблемасини» атайлаб чўзиб келаётганликлари яқинда БМТ нинг Хавфсизлик Кенгашида Родезиядаги аҳволни муҳокама қилиш пайтида ҳам кўринди. АҚШ ва Англия вакилларининг айби билан Бурунду, Замбия, Непал, Сурия ва Сьерра Леоне сингари Осиё ва Африка давлатлари Хавфсизлик Кенгашига таклиф қилган Жанубий Родезиядаги ирқчилик тузумини қаттиқ қораловчи ҳужжат қабул қилинмай қолди. «АҚШ ва Англия, — деб ёзди «Эфиопиэн геральд» газетаси шу муносабат билан,— Жанубий Африкадаги ирқчилик тузумларига нисбатан бирор чора кўрилишига тиш-тирноғи билан қаршидир». Дакар радиоси эса ўз эшиттиришида, Ғарб давлатлари Африканинг жанубида тобора ўсиб бораётган миллий-озодлик ҳаракатига қарши курашиш учун асосий база ролини ўйнаётган Родезиядаги мавжуд ирқчилик тартибларини сақлаб қолишдан манфаатдордирлар, деб айтди. Африка мамлакатлари бирдамлик ташкилотининг шу йил 1 мартда Аддис-Аббебада бўлиб ўтган мажлиси Жанубий Родезиядаги хоин ҳукумат билан яқиндан алоқа қилаётган Англия, АҚШ, Ғарбий Германия, Италияни қаттиқ танқид қилди.

Смит тўдасининг ҳатти-ҳаракатлари, дейилади яқинда совет матбуотида эълон қилинган ТАСС баёнотида, Африка қитъасининг жанубини ирқчилиқ ва янги мустамлакачилик суянчиғига айлантиришни мақсад қилиб қўйган фитнанинг таркибий бир қисмидир.

Жаҳон жамоатчилиги Солсберидаги ирқчиларнинг барча жиноий ҳаракатларини қораламоқда ва саёсий майдондаги ирқчилик тузумини улоқтириб ташлаб, Родезия масаласини тезда ҳал қилинишини талаб қилмоқда. Африка халқларининг содиқ дўсти ва уларнинг империализмга қарши олиб бораётган курашига ҳамдард бўлган Совет Иттифоқи ТАСС баёнотида кўрсатиб ўтилганидек, Жанубий Родезиядаги Смитнинг ирқчи режими билан унинг ҳомийлари ҳаракатларини қатъиян қоралайди, бу режимни танимайди, чўнки унинг ҳамма ҳаракатлари Зимбабве халқи устидан озчилик оқ танлилар ҳукмронлигини мустаҳкамлашга қаратилгандир. Совет Иттифоқи Жанубий Родезияда ирқчилик режимига барҳам беришга қаратилган чоралар кўрилишини изчиллик билан ёқлайверади. У миллий мустақиллик ва озодлик учун одилона кураш олиб бораётган Зимбабве халқи билан тўла бирдам эканлигини изҳор қилади.

Талъат СОЛИЕВ,
ҳалқаро шарҳловчи.

Ново Гутадаги В. И. Ленин номли комбинат Польша металлургиясининг гиганти ҳисобланади. Ҳозир бу корхона ўзининг юбилей арафасида турибди. Бундан роппа-роса 20 йил муқаддам ишга тушган бу корхона ўтган йили тўрт миллион тонна пўлат ишлаб чиқарди.

СУРАТДА: В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллиги олдидан бошланган социалистик мусобақа илғорлари, пўлат қуйиш цехининг пўлат эритувчилари З. Викторович (ўнгда) ва Э. Радушеклар.

В. Мастюков фотоси.

Шарқ юлдузи

МАРТ СОНИДА

«Шарқ юлдузи» журналининг март сони босмадан чиқди. Журналнинг бу сони Ҳ. Шариповнинг «Мария Александровна» номли янги достони билан очилади. Ю. Шомансурнинг «Қора марварид» романи охирини, ўзбек халқ шоири Зулфиянинг Ойбек ҳақидаги «Шоир сафарда» достонини ҳам шу сонда ўқишингиз мумкин.

— «Ленин замонини куйлаймиз» рубрикаси остида С. Зуннунова, Г. Жўраева, Э. Охунова, О. Хожиева, М. Муродова Ҳ. Худойбердиева, М. Абдусамадова ва бошқаларнинг шеърлари берилган.

«Қардошлар адабиётидан» рубрикаси остида берилган озарбайжон шоири Расул Ризонинг шеърларини Раззоқ Абдурашидов таржима қилган.

«Бирёний изидан» номли ҳашар қиссанинг учинчи қиссасини М. Ҳайруллаев ёзган.

Журналнинг «Очерк», «Санъат», «Осиё ва Африка ёзувчиларининг Деҳли конференцияси олдидан», «Ҳамиша ёдимизда», «Тақризлар», «Гулқайчи» рубрикалари остида ҳам қизиқарли материаллар бор.

ЗУЛФИЯ
Ўзбекистон халқ шоири.

ОЙБЕК ИШЛАЯПТИ

(ДОСТОНДАН ПАРЧА)

Афсус, Шаҳрисабзга етолмади у,
Пачкамар ҳавзасин кўрмоқ эди фарз.
На илож! Эрта Май, Қизил майдонда
Қайнаган шодликни кўрмаса бўлмас.

Билар катта, қутли уйи тўрида
Байрам дастурхони очилмас усиз.
Ойбек сулоласин уч бўғинида
Шодлик бошланмайди уни тавофсиз,
Сўнг ишга... нақ дарҳол тўхтовсиз ишга,

Қалбни ағдар-тўнтар қилди шодлик, дард.
Мияни пармалар, сиғмайди ичга,
Айтмоғи, битмоғи, ўйламоғи шарт.

Дўстлар-ла хўшлашди, кўксида қўли:
— Раҳмат, раҳмат! — дейди. —
Хайр, боринглар!..
Азим Тошкентига чорлайди йўли,

Унга дўстлар тилар хайрли сафар.
Икки қўл орқада, одимлар вазмин,
Хиёл букчайгандай кўринди қадди.
Балки, ёзилажак насирми, назм,

Энг азиз юк бўлиб босиб турганди!
Адиб учди жуфтин қанотга олиб,
Қучди оғушига соф осмон, қуёш...
Мен бирдан жунжикдим ҳувиллаб қолиб,

Кўзгамас, ҳалқумга қалқиб келди ёш.
Ёш! Нега ёш қалқди! Нени сезди дил!
Қай машъумлик ялаб ўтди шодлигим!
Нега баҳор тўла қалбим кетди зил,

Кўрдимми олдинда йўлин озлигин!
На чарчашни билди, на дарддан зорни,
Шунча йўлни ўтди завқда, меҳнатда.
Бугун эрта учун бағишлаб жонни,

Яна солиб дилга неча замонни,
Юк, иш ортди, кирар ҳар бир муддатга.
Йўқ, йўқ, умрин ярми олдинда ҳали,
Арслон келбатида қудрат ва илҳом.

Дилдираган жонда қанча асари
Етилмоқда—бизга қилади инъом.
Дарду кексаликни бир ёққа қўйиб,
Тўйиб-тўйиб меҳнат қилмоқчи ҳали.

Ҳамма кечинмани қайтадан туйиб,
Қаламга шивирлаб бермоқчи ҳали.
Ахир, тинмай кезиб, севиб улгурди,
Афсус!.. Улгурмади қоғозга тўкиб.

Тўкилмоққа тайёр юрагин дури
Наҳот қолаверди тубига чўкиб!
Йиқилди яна бир чўнг, улкан чинор,
Адаб, маърифатнинг ёрқин қасрида.

Ҳали Ғафур Ғулом, Шайхзода, Қаҳҳор
Доғида дилимиз йиғлашда-ку зор,
Наҳот етим қолдик яна ўлим қасрида!
Ажал ҳасад каби болтасин урди,

Ҳаёт, хаёл қурган йўлини тўсиб,
Бизлар ношуд, заиф телмуриб турдик,
Кўзимизда машъал бораркан сўниб,
Тибнинг казо-казо кексаю ёши,

Жонига жонларин қилдилар пайванд,
Ўлим-ўлим экан, бераҳм тоши
Энг айёр жаллоддай унсиз берди панд.
У ҳатто ажал-ла қилмади талаш,

Аршидан қулади учқур илҳомим.
Гарчанд ҳаққи эди яшаш ва яшаш,
Гарчанд қалбда тиғиз умиди, коми,
Ҳеч қачон, ҳеч нарса талашмади у,

Ҳаёт неъматидан беҳад бахтиёр,
Қалб ундаган йўлдан адашмади у,
Бир дилни ранжитиб бермади озор!
Беозор йиқилди, кирди сукутга,

Мия, юрак қонда абадий уйқу.
Қандай сиғди экан совуқ тобутга,
Шунча теран, қайноқ хаёл ва туйғу!
Ётибди, яшариб, яна улғайиб,

Беҳад азиз неча соатли меҳмон,
Эвоҳ! Қалбдан узиб, куйиб, ўртаниб
Нечун топшириқлар тупроққа инсон!
Ўлим вужудига солган музлардан

Кулгандай, ҳаётга демай алвидо,
Катта меҳнатдан сўнг бирдам мизғиган
Сингари безавол тинч эди сиймо.
Ёзилажак роман, айтилажак сўз

Жаранглаб боқарди доно манглайдан.
Фикр тиғизликдан, таранглашган юз,
Сўзловчи сукутни олди қайлардан!.
Адиб давом этар, йўлда серпарвоз,

Ёрқинроқ порлайди тасвирларда ранг.
Гўё ҳамма ёқдан беради овоз
Ҳар китоб, ҳар мисра, ҳар сўз бир жаранг.

Давом этар йўлда адиб ҳаёти...
Йўл ... йўл мўл, дарёдан кетган ирмоқдай,

Ўғилларда, қизда пўлат қаноти,
«Бобожони» дилин тутиб маёқдай
Неваралар бошлар шу йўлдан йўлни.
Буюк бу уйқуни этаркан ардоқ,

«Ойбек ишлаяпти»!, дейди насллар.
Ўз кўркини кўриб тасвирларида
«Ойбек ишлаяпти», дейди асрлар...

ЛЕНИН ЗАМОНИНИ КУЙЛАЙМИЗ

Саида ЗУННУНОВА.

ТАНБУР

Танбурчи Абдумутал Абдуллаевга

Ҳислардан яралган бир нафис олам.
Бағрида мезондай енгилман ҳозир.
Кўз ёшдан тиниқроқ баргдаги шабнам,
Нафасдек узилар тупроқдан ҳовур.
Ҳокими мутлақдир бунда фақат қалб,
Танамда қон эмас, югурмоқда нур,
Салқин шаббодадек хаёл аллалар,
Шаршара бошида қушлар чуғури.
Юлдузлар очмоқда осмон тилсимин,
Ой ҳам сеҳрланмиш терак учида.
Бармоқлар титратган шу нозик симлар
Вужудимни олар оташ ичига.
Ҳокими мутлақдир бунда фақат қалб...

Гулчеҳра ЖЎРАЕВА.

ҚАДАМЖОЙ

Сайёралар аро учар одамлар,
Мен эса уйимда сураман хаёл.
Қани бўлса эди сарҳадсиз дамлар,
Жаҳонни чарх уриб кезардим яёв.
Мени қизиқтирмас на Макка, на Нил,
На бугунги «сариқ иблис» шаҳари.
Модерн либослардан озади кўнгил.
Мени қизиқтирмас «сабоқ» сафари.
Доҳий қадамжойи муқаддас, қутлуғ,
Сиғиниб суртардим кўзимга тошин.
Булут орқасига ўтган ой янлиғ
Шунда паноҳ топган менинг қуёшим.
Ойнани очгандек қуёшга пешвоз
Ленинга бағрини очди ҳар хона.
У чехми, ё немис, финми, инглиз
Келажак бахтига бўлди ҳамхона.
Оддий стол, қамиш стул, темир каравот
Уйин тўри эди қора ишчининг.
Ёзув столи бўлса — шунинг ўзи бахт,
Ильичга зарурмас иссиқ печининг.
Балки, билармиди саҳий чех бека
Герр Мейер*— Ленинга паноҳ берган зот,—
Дунё ташналигин—эрк, озодликка.
Саодатга ташна олам, одамзод!
Балки, билармиди, ўз кулбасига
Оддий одам эмас, кирганин жаҳон.
Балки, билармиди, ўз кулбасида
Жаҳоннинг бахтига бўлганин посбон.
Узоқ Осиёда менинг борлигим,
Билдими кўз ёшидай хокисорлигим,
Фақир Россиянинг,
Мазлум Осиёнинг
Буюк халоскорга интизорлигин!
Ҳа, ўша «муҳожир»—оддий квартирант
Буюк Ленин бўлиб қолди элларда,
Номи ҳурлик билан абадий пайванд,
Мангу алангадай ёнди дилларда!

*) В. И. Ленин Прагада эмиграцияда яшаган вақтларида Герр Мейер деган чех ишчисининг номида юрган.

Эътибор ОХУНОВА

ЧЎЛ ВА ҚИЗ

Қўриқ...
Саратон қиздирар нақ олов тўла тандирдай,
Дала эса тандирдан узилган бир патирдай.
Осмон гўё дамтовоқ—палов узра ёпилган,
Қуёш қайноқ сутини шу ерларда шопирган...
Шамол қумни элайди—пуркайди мисли оташ,
Назаримда қўриқдан чиқар ва ботар қуёш.
Олисларда навниҳол, ғўзаларни оралаб,
Бир гўзал қиз келарди, биз томонни қоралаб.
«Хуш келдингиз»... қўнғироқ овоздан
ёришди дил.
Эй, қуёш, танти қуёш, сен гўзалга шафқат қил,
Оташинг тандирида ёниб кетмасин сулув.
— Йўқ,
Тандирга сув уриб, нон ёпгани келган у!

ХАЛҚ МЕҲРИНИНГ ИФОДАСИ

Улуғ Ленин адабиёт ва санъатнинг ижтимоий ҳаётда тутган ролига жуда катта аҳамият берар эди. У Октябрь революциясидан кейинги дастлабки ҳафталардаёқ санъат асарларининг пропаганда характерига эга бўлиши, социализм қуриш мақсадларига хизмат қилиши лозимлигини алоҳида уқтирган эди.

Доҳийнинг адабиёт ва санъат ҳақида билдирган қимматли фикрлари совет ҳайкалтарошлик санъатининг ривожланишига ҳам бемисл таъсир кўрсатди. Мамлакатимизнинг турли шаҳарларида пролетариат доҳийлари Карл Маркс ва Фридрих Энгельсга, ўз ҳаётини халқ озодлиги учун бағишлаган атоқли революционерларга ҳайкаллар ўрнатилди.

Совет ҳайкалтарошлари ижодида айниқса В. И. Ленин ва социалистик революция мавзуи муҳим ўрин тутади. Ҳайкалтарошларимиз улуғ доҳий сиймосини яратиш бобида зўр ижодий муваффақиятларга эришдилар ва эришмоқдалар.

Ҳайкалтарошликда дастлаб Ильич сиймосини акс эттириш шарафига муяссар бўлган санъаткорлардан бири Георгий Алексеевдир.

...Мана, Ленин нутқ сўзламоқда, халққа мурожаат этмоқда, халқни курашга чорламоқда... Ҳайкалтарош Георгий Алексеев ўз асарида доҳийни худди ана шу ҳолатда тасвирлади.

Ҳайкалтарош Георгий Алексеев қийин ижодий йўлни босиб ўтди. У ёшлигида мармарга ўйиб хат ёзиш ҳунарини эгаллади. Санъатга бўлган муҳаббати уни моҳир ҳайкалтарош даражасига кўтарди. Биринчи рус революцияси арафасида Карл Маркс ва Фридрих Энгельснинг ҳайкалини ясади. Алексеев Октябрь революциясининг дастлабки йилларида В. И. Ленин сиймосини яратишга жазм этди.

Владимир Ильич билан бўлган учрашув ҳайкалтарош ижодида чуқур из қолдирди. Санъаткор Ильич кабинетида доҳийнинг ҳар хил ҳолатда бўлган пайтларини акс эттирувчи ўндан ортиқ эскиз чизиб олди. 1918 йилда чизилган ана шу эскизлар ҳайкалтарошлик санъатидаги Лениннomага асос бўлди. 1919 йили Георгий Алексеев Владимир Ильичнинг портрет ҳайкалини ясади. Ҳайкалтарош шундан кейинги йилларда ҳам доҳий сиймосини яратиш борасида тинимсиз ишлади. Ниҳоят 1924 йили юқорида тилга олганимиз — минбарда нутқ сўзлаётган Ленин ҳайкали яратилди. Тошкент Қизил майдонига ўрнатилган доҳий ҳайкали ҳам ана шу асар асосида ясалган ва қардош республикаларга юборилган ҳайкаллардан биридир. Георгий Алексеев ижод этган ҳайкалнинг асл нусхаси ҳозир Москвадаги В. И. Ленин музейида сақланмоқда.

Октябрь революциясидан кейинги ўн йил ичида республикамизнинг Тошкент, Бухоро, Хева, Қўқон сингари қадимий шаҳарларида меҳнаткашлар доҳийси В. И. Ленинга ҳайкаллар ўрнатилди. Уттизинчи йиллардан бошлаб Ўзбекистоннинг кўплаб шаҳар ва қишлоқларида Ильич сиймоси акс этган ҳайкаллар қад кўтарди. В. И. Ленин ҳайкалини очиш маросими ҳамма жойда халқ тантанасига айланди. Доҳийга ҳайкал ўрнатилиши муносабати билан ўтказилган митингларда партия ва давлат арбоблари нутқлар сўзлаб, Ильич ғояларининг моҳиятини халққа тушунтириб бердилар...

М. Манизер. В. И. Ленин. (Тошкент Қизил майдонига ўрнатилган ҳайкал).

Бухорода ўрнатилган доҳий ҳайкали Матвей Яковлевич Харламов ижодига мансубдир. Революциянинг дастлабки йилларида Н. И. Пирогов, Я. М. Свердлов, М. В. Фрунзе, К. Либкнехт, Р. Люксембург, Марат ва бошқа атоқли кишиларнинг портрет ҳайкалларини ишлаган М. Харламов кейинроқ ўзининг бутун ижодини В. И. Ленин сиймосини яратишга бағишлади. Санъаткор яратган Ильич ҳайкали дастлаб Ленинград машинасозлик заводи олдига ўрнатилди.

Матвей Харламов Ленинграддаги «Красний виборжец» заводи ишчилари билан жуда яқин алоқада эди, ҳайкалтарошнинг устахонаси ҳам шу корхонада жойлашган эди. Бухорога юборилган ҳайкал ҳам «Красний виборжец» заводида ишланди. 1924 йил июль ойида Ленинград ишчиларининг бухороликларга юборган совғалари — Ильич ҳайкали Бухорога келиб етди ва дарҳол белгиланган жойга ўрнатилди.

Тошкент шаҳрида В. И. Ленин сиймоси акс этган ҳайкаллар кўп. Республикамиз пойтахтида тикланган илк ҳайкаллардан иккитаси ҳақида қисқагина тўхталиб ўтмоқчимиз. Ишчилар шаҳарчасидаги София кўчасидан ўтган киши атрофида гуллар ўсиб турган доҳий ҳайкалига кўзи тушади. Бу ҳайкалда ҳам Владимир Ильичнинг минбарда нутқ сўзлаб турган пайти ифодаланган. Ниҳоятда таъсирчан ишланган бу асарнинг ижодкори машҳур ҳайкалтарош Василий Козловдир. У Октябрь революциясидан кейинги дастлабки йилларда ҳайкалтарошликда Карл Маркс ва Фридрих Энгельснинг сиймоларини яратди. Йигирманчи йилларнинг ўрталарида мамлакатимизнинг машҳур ҳайкалтарошлари қатори Бадиий академия қошида В. И. Ленин хотирасини абадийлаштириш бўйича иш олиб борди. У 1925 йилда минбарда сўзлаб турган Ленин ҳайкалини яратди. Бу асарнинг бир нусхаси ҳозир Тошкентнинг Ишчилар шаҳарчасида қад кўтариб турибди.

Тошкент шаҳрида 1936 йили Владимир Ильич Ленинга қўйилган ҳайкал ҳам ҳар томонлама диққатга сазовор. Асар муаллифи ўз ижоди билан совет тасвирий санъати ривожига муҳим ҳисса қўшган Борис Королевдир. Истеъдодли ҳайкалтарош Ильичнинг олти метрли улуғвор ҳайкалини бронзадан ишлади.

Революция ва революционерлар мавзуи Борис Королев ижодида марказий ўринни эгаллайди.

У революционерлардан Н. Бауман ва И. Желябовларнинг портрет ҳайкалларини ишлади. Сўнгроқ Николай Бауманнинг йирик ҳайкалини яратди.

Борис Королев йигирманчи йилларда В. И. Лениннинг портрет ҳайкалини ясаган эди. У ўттизинчи йилларга келиб яна шу мавзуга қайтди. 1933—1936 йиллар давомида Ильичнинг улкан ҳайкалини яратиш борасида тинимсиз ишлади. Ҳайкалтарош ўз ҳамкасблари Георгий Алексеев ва Василий Козловлар анъанасини давом эттириб, Лениннинг нутқ сўзлаётган пайтини тасвирлади. Лекин Борис Королев асари ўзига хос муҳим жиҳатлари билан аввалги ҳайкаллардан фарқ қилади. Мазкур ҳайкалда В. И. Ленин сиймоси янада таъсирлироқ, ишончлироқ акс этди. Ҳайкалга боққан киши Ильичнинг қатъий иродали буюк инсон сифатида тасвирланганлигига ишонч ҳосил қилади.

Борис Королев ишлаган ва 1936 йили Тошкентда ўрнатилган ҳайкал 1955 йили Урганч шаҳрига кўчирилди. Тошкентда эса, Владимир Ильичнинг янги улуғвор ҳайкали қад кўтарди. Йирик ҳайкалтарош Матвей Монизер ишлаган бу асар ҳам доҳий қиёфасининг аниқ ифодаси, Ильичга хос фазилатларнинг ихчам шаклда берилиши билан қимматлидир.

Ўзбекистонлик санъаткорлар ҳам ҳайкалтарошликда В. И. Ленин ва ленинчи революционерлар сиймосини яратиш бобида ғайрат билан ишламоқдалар. Айниқса ҳайкалтарош Ф. Гришченконинг бу мавзудаги асарлари эътиборга моликдир. Ҳайкалтарош лойиҳаси бўйича бронзадан ва гранитдан ясалган Ильич ҳайкали республикамиз пойтахти Тошкентнинг бир неча жойида қад кўтарган. В. И. Лениннинг металлдан ишланган барельеф ҳайкали (Ф. Гришченко, Р. Немировский билан ҳамкорликда яратилган) Ўзбекистон Халқ хўжалиги ютуқлари кўргазмасини безаб турибди.

Ф. Гришченко улуғ доҳийнинг 100 йиллик юбилейи арафасида «Ленин ва Қосимхўжаев», «Ленин болалар орасида» номли асарларини ниҳоясига етказди. Ҳар иккала асар ҳам ўз оригиналлиги, образларнинг ёрқин тасвирланиши билан диққатни тортади.

Ҳайкалтарошларимиз В. И. Ленинга бағишлаб янги-янги асарлар ижод этмоқдалар. Доҳий қиёфаси акс этган ҳайкаллар шаҳар ва қишлоқларимизнинг ҳуснига ҳусн қўшяпти. Халқ меҳрининг ифодаси бўлган бу ҳайкаллар мамлакатимизда Ильич ғояларининг тантанасидан ҳикоя қилади, совет кишиларини янги зафарларга чорлайди.

О. АПУХТИН.

Ф. Гришченко, Р. Немировский. В. И. Лениннинг металлдан ишланган бўртма ҳайкали.

Ҳусниддин ШАРИПОВ

Мария АЛЕКСАНДРОВНА

(ДОСТОНДАН ПАРЧА).

«Саша маъқул кўрса!..»
Эътиқод бўлиб
Володя тилида янграр бу сўзлар.
Тўғри, Саша фикри қувватга тўлиб.
Қаноти қотмасдан парвозни кўзлар,
Саша вазмин бола!
Володя эса,
Уйни бошга кияр умбалоқ ошиб.
Йиллар ўтаверса,
Мавриди келса,
Наҳот ўт билан сув кетар туташиб?
Чунки қийқиришиб шабнамлар узра
Яланг оёқ чопмоқ даври ўтар тез,
Тезда етиб келар
Мисрама-мисра
Турмуш китобини ўқийдиган кез.
Этар болаларни ўзига банда.
Ўшанда каттакон шаҳарлар ҳусни.
Худди муз кўчгандай бўлар ўшанда,
Тўхтатиб бўлмагай бир кўчган музни.
Эҳтимол, болалар судраб кетишар
Чолу кампирни ҳам йироқ-йироққа.
Нақадар чиройли бўлса-да шаҳар,
Не етсин озода,
сокин қишлоққа!

Ҳали ўчгани йўқ она ёдидан.
Сервиқор Петербург — туғилган шаҳри.
Ҳали ўчгани йўқ она ёдидан.
Нева жимжимаси,
Қуббалар шакли.
Бу ерда қиш нурли,
Туманга ғарқ ёз.
Томлар тепасида тугайди уфқ.
Юзларда табассум,
Кўнгилда аёз,
Деразалар очиқ,
эшиклар ёпиқ.
Камбағал эшиги очиқ доимо,
Ғариб қадамига илҳақдир зина.
Булардан беҳабар яшарди аммо
Жажжи қиз —
Мария Александровна.
Эритолмаганди онанинг дилин
Заррин саройлардан тўкилган зиё.
Кўзни
кўрк мафтун этиши мумкин.
Дилни
меҳр-оқибат этар маҳлиё.
— Яшил Кокушкино! — дейди у ҳамон
Энг ширин онларни олса эсига,
Жилмаяр
Маст бўлиб ўша қадрдон,
Хаёлда яшнаган майса исига.
Гоҳо бориб қолса,
Аввал йўл бериб,
Сўнг таниб,
бағрига босар ҳар жувон.
Уни, раққослардай қўлга қўл бериб,
Давра қуриб кутар бир тўп арғувон.
Бугун боқар экан унинг бўйига,
«Ўша қизалоқ» деб ким ҳам айтади?!
Жимирлаб жим оққан Ушна бўйида
Энди фарзандлари ўйнаб қайтади.
Куч йиғиб қайтади.
Қўйиб берсангиз.
Заминни қифтида кўтарар азот.
Ўрмон — бедарвоза,
Ҳовли — четансиз,
Бадан ҳам яйрайди,
Фикр ҳам озод.
Гўзал Кокушкино,
салқин оромгоҳ,
Ҳар бир сўқмоғингда —
минг бир хотира.
Қўзиқорингга бой, завққа бой қишлоқ,
Тинч ўтириб бўлмас бағрингда сира.
Биров ўт оралаб гул излар секин.
Бировнинг хаёли эса балиқда.
Саша ҳам унутиб «кимёгар»лигин*,
«Янги ер» очгани жўнар қайиқда.
Ўтган хатарларни мардона енгиб,
Мёша соҳилида ҳилпирар «туғи».
Ҳа, Саша қонига кетганди сингиб
Кураш иштиёқи,
Кашшофлик руҳи.
«Саша маъқул кўрса!..»
Унинг ортидан
Наҳот Володя ҳам чиқади йўлга?
Бу йўлда гуллардан кўпроқдир тикан,
Тикан эса тўкмас бошингга кўлка...

*) Отаси ёш Александр Ульяновни ҳазиллашиб «Кимёгар» деб атарди.

Виктор СЛАВИН

ЖАРРОҲЛИК

Мен бўлим мудирининг ҳузурига кириб:

— Салом,— дедим...

— Салом,— деб тўнғиллади бўлим мудири.

— Шеър олиб келган эдим,— дедим журъатсизлик билан.

— Қўл ёзмангизни қолдириб кетаверинг.

— Қололмайман. Ўзим эртага ишга боришим керак.

— Ўзингиз бўлмасангиз ҳам ўқийверамиз. Қўл ёзмани қолдирингу, ишингизга бемалол кетаверинг.

— Гап шундаки, менинг ўзим қўл ёзмаман.

— Ўзим қўл ёзмаман?!

— Ҳа. Мен қоғозни иқтисод қилиш ҳаракатига қўшилганман. Шеърларни баданимга ёзаман, яъни нима билан чекиб, татуировка қиламан.

— Бу билан нима демоқчисиз?

— Шеърларимни бир ўқиб кўрсангиз, лозим топилганларини журналингизда босиб чиқарсангиз, демоқчи эдим.

— Ечининг,— деди бўлим мудири ва енгини шимара бошлади.

Ечиндим. Бўлим мудири баданимдаги ёзувларни бир неча марта ўқиб чиқди.

— Ёмон шеърлар эмас,— деди у.— Лекин уларни бу аҳволда чиқариб бўлмайди.

— Албатта,— дея тасдиқладим унинг сўзини.— Яланғоч одамнинг суратини бериш мумкин эмас-ку. Шеърларни босмахона ҳарфлари билан тердириб чиқаришга тўғри келади.

— Йўқ, сўзимни бошқача тушуняпсиз. Мен шеърларингизнинг шакли ҳақида эмас, мазмуни ҳақида гапиряпман. Қорнингиздаги мана бу икки сатр менга ёқмай турибди. Уни ўчириб ташлаш керак.

— Бу сатрлар ўзимга жуда ёқар эди-да. Менга осон эмас.

— «Ўлик жонлар»нинг иккинчи китобини ёқиб юборганида Гоголга осон бўлганмиди?

— Гоголь қоғозни куйдирган-да! Мен эса, ўз баданимни кесиб теримни шилишим керак.

— Хавотирланманг,— деди бўлим мудири.— Биз бунақа ишларга уста бўлиб кетганмиз.

Бўлим мудири шу сўзларни айта туриб қўлига ништар олди. Енгилгина операциядан сўнг бояги сатрлар ўрнида бир неча чандиқларгина қолди. Бўлим мудири баданимдаги ёзувларни яна бир карра ўқиди-да:

— Мана энди бошқа гап,— деди.— Оғримадими?

— Оғриди.

— Ўрганмагансиз-да а. Ўрганиб кетганингиздан кейин ўзингизга ўзингиз жарроҳлик қилаверасиз.

— Бўлдими энди?

— Бўлди. Энди редактор ўринбосарига кирасиз...

— Редактор ўринбосари оқ чойшаб ёзилган катта стол олдида ўтирган экан. — Ётинг,— деди у.

Мен столга узала тушдим.

— Чап оёғингиздаги ёзувларни бутунлай йўқотиш керак,— дея хулоса чиқарди у. Мен эътироз билдирдим:

— Унда ўнг оёғимдаги сатрлар ҳам кераксиз бўлиб қолади-ку.

— Ростини айтганда, мен ҳам шунга ҳайрон эдим, оғайни. Бордию мана бундай хотималовчи сатрлар қўшиб қўйсак...

— Редактор ўринбосари менга нинасини санча бошлади. Мен эса, столда боши янчилган илондек тўлғанар эдим.

— Вой-вой, азоб беряпсиз,— деб додлардим мен.— Бунақа якунга тоқатим йўқ!

— Зарари йўқ, зарари йўқ... Бунақа операциядан ҳали ҳеч ким ўлган эмас.

— Тезроқ, нуқта қўя қолинг!— деб илтимос қилдим.

Редактор ўринбосари ўйланиб турди-да:

— Йўқ, менимча, бу бу ерга уч нуқта қўйиш керак,— деди ва игнасини яна уч марта санчиб олди. Ҳушимга келганимдан кейин у сўради:

— Қалай, дуруст бўлдими?

— Ёмон...— дея уҳ тортдим.

— Дадилроқ бўлинг, оғайни. Сиз энди редакторга киришингиз керак.

— Юролмайман-ку...

Редакторга мени замбилда олиб кирдилар. Эгнида оппоқ халат, қўлига резина қўлқоп кийиб олган редактор кенг ва ёруғ хонанинг ўртасида турарди. Ёнида — оппоқ кийим кийган секретарь қиз. Мени ерга қўйдилар. Редактор устимга эгилди. Қисқа-қисқа буйруқлар қулоққа чалинарди.

— Ништар! Камфара! Қисқичларни узатинг!

Шундан кейин нима бўлганини билмайман.

Бир ҳафтадан кейин уйга жавоб бердилар. Редактор орииқлаб, сарғайиб кетган юзимга тикилиб турди, дока билан танғиб ташланган елкаларимга қоқиб қўйди, дока ўралган қўлларимни қисди-да, менга сўз қотди:

— Унча зўр шоир эмас экансиз. Чидамсизлик қилдингиз... Сизга маслаҳатим шуки, бундан буён қоғозга ёзаверинг. Қоғоз ҳамма нарсага бардош беради.

О. ҲУСАНОВ
таржимаси.

Кунлардан бир кун...

▲ Атоқли рус пианиночиси профессор Генрих Густавович Нейгауз бир концертда ўзи жуда гўзал, аммо ўқувсиз бир пианиночи қизнинг ижросини тинглаб шундай дебди:

— Жуда чиройли қиз экан. Унинг ҳусни гўзаллик худоси Венераникидан қолишмайди. Қани энди иккала қўлини кесиб ташлашнинг иложи топилса, Милосдаги ҳайкалнинг ўзи бўларди-қўярди.

▲ Кунлардан бир кун Америкада чиқадиган қайси бир газета репортёри Марк Твен ҳузурига келиб, унга мурожаат этибди:

— Эшитишимизга қараганда, сиз аллақачондан бери катта бир драматик асар устида ишлаётган экансиз. Лекин драманинг ёзилиши негадир жуда чўзилиб кетибди. Шу гап ростми?

Марк Твен репортёрга жавоб бериб дебди:

— Сиз ўз газетхонларингизга, Марк Твен тўрт пардаю уч антрактли драма ёзяпти, деб эълон қилаверинг. Мен драманинг уч антрактини аллақачон ёзиб тугатганман. Энди тўрт пардасини ёзишим керак.

▲ Бир ўғри қадимги Юнонистонда ном чиқарган нотиқ Демосфеннинг уйини тунаб кетибди. Кейинроқ у Демосфенга келиб, ундан кечирим сўрабди:

— Сизнинг уйингиз эканлигини ҳеч ҳам билганим йўқ,— дебди ўғри.— Бўлмаса бундай номаъқулчиликни қилмаган бўлардим.

Демосфен ўғрига дебди:

— Менинг уйим эканлигини билмабсан, майли. Аммо ўзингнинг уйинг эмаслигини билмадингми?

«Пахтакор»нинг рақиблари

«Зенит» (Ленинград)

БУГУН республика Марказий «Пахтакор» стадионида майдон эгалари «А» класс олий лига командалари ўртасида мамлакат биринчилигининг навбатдаги турида Ленинград шаҳрининг «Зенит» командасини қабул қиладилар. Қуйида биз ҳамшаҳарларимизнинг рақиби «Зенит» командаси билан таништирамиз.

Ленинград шаҳрининг «Зенит» командаси бу йил олий лигада 29-мавсумини ўтказяпти. Ленинградлик футболчилар кучлилар группасида биринчи марта 1938-йили пайдо бўлишган. Улар бирор марта ҳам мамлакат биринчилиги медалларига сазовор бўлишмаган (команданинг энг юқори натижаси — 1958-йилги тўртинчи ўрин), шундай бўлса ҳам ленинградликлар нига тўла асос билан кучли командаларнинг ноқулай рақиби деса бўлади.

Жумладан, улар 1945-йилда мамлакат биринчилигининг бронза медалларига сазовор бўлган Москва торпедочиларини 4:1 ҳисоби билан, 1949 йилда эса Москванинг «Спартак» командасини 5:0 ҳисоби билан йирик мағлубиятга учратишган. Шу йили москваликлар чемпионатда учинчи ўринни эгаллашган эди.

«Зенит» олий лигада ҳаммаси бўлиб 776 учрашув ўтказган (бу ҳисобга бу йилги мамлакат биринчилиги ўйинлари ҳам киритилган). 253 учрашувда ғалаба ленинградликлар томонида, 307 учрашувда рақиблар томонида бўлган. 216 учрашув дуранг натижа билан тугаган. Бу ўйинларда «Зенит» футболчилари рақиблар дарвозасига 930 тўп киритиб, ўз дарвозаларидан 1165 тўп ўтказиб юборишган. Бу йилги мавсумда ленинградликлар ўзларининг мингинчи тўпларини киритиш имконига эгалар.

Мамлакат биринчиликларидаги энг йирик ғалабани «Зенит» футболчилари 1940-йили қўлга киритишган. Шу йили улар Москва темирйўлчиларини 6:1 ҳисоби билан мағлубиятга учратишган. Ўзлари эса энг йирик мағлубиятга 1949 йили учрашган. Москванинг «Динамо» командаси уларнинг дарвозасига жавобсиз саккиз тўп киритган.

«Зенит» СССР Кубогини бир марта қўлга киритган. Бу 1944-йили бўлган эди. Ленинградликлар фахрли соврин учун машаққатли йўлни босиб ўтишди. Ярим финалда улар Москва спартакчилари билан икки марта куч синашишди. Биринчи учрашув қўшимча вақтга қарамай 2:2 ҳисоби билан тугади. Иккинчи учрашувда ленинградликларнинг қўли баланд келди. Б. Чучеловнинг қўшимча вақтда «Спартак» дарвозасига киритган ягона тўпи «Зенит» футболчилари учун финалга йўл очиб берди.

Финалда ленинградликлар кучли ЦДКА командаси билан ўйнадилар. Биринчи таймда армиячи А. Гринин ленинградликлар дарвозасига бир тўп киритди. Иккинчи таймда эса Б. Чучелов ва С. Сальников қаторасига икки тўп киритиб, бахт тарозусини ўз фойдаларига оғдирдилар. Шу йили Ленинград футболчилари анъанани бузиб, биринчи марта кубокни Москвадан Ленинградга олиб кетишди.

«Зенит» олий лигада «Пахтакор» билан 20 марта учрашган. Очколар ҳам баравар тақсимланган — саккиз марта пахтакорчилар, саккиз марта ленинградликлар ғалаба қозонишган. Тўрт ўйин дуранг натижа билан тугаган. Тўплар нисбати эса — 34:30 «Зенит» фойдасига.

Ленинградликлар «Пахтакор» устидан 1960-йили 5:0 ҳисоби билан ғалаба қозонишган (шу йили «Пахтакор» олий лигада биринчи марта ўйнай бошлаган эди). Бу мағлубият учун пахтакорчилар 1968 йили реванш олишди. Шу йили улар рақибларини ўз навбатида 5:0 ҳисоби билан енгишди.

Бу йилги мавсумни ленинградликлар бирмунча суст бошладилар. Чемпионатнинг биринчи ўйинидаёқ улар Бокунинг «Нефтчи» командасидан 0:4 ҳисоби билан енгилдилар. Сўнгра олий группада биринчи йил қатнашаётган «Спартак» Орджоникидзе билан учрашиб, бир очко билан кифояландилар: ҳисоб 2:2 Навбатдаги икки учрашув ҳам уларнинг мағлубияти билан тугади. «Зенит» аввалига 0:1 ҳисоби билан «Арарат»га, сўнгра 0:2 ҳисоби билан Москва армиячиларига ютқазди.

Кўриниб турибдики, бугунги ҳар икки рақибнинг очколари ошиб-тошиб кетаётгани йўқ. Шунинг учун командалар очколар учун бутун имкониятларини ишга соладилар.

«Зенит» шарафини бу йил қуйидаги футболчилар ҳимоя қилишмоқда: дарвозабонлар — В. Косенков, Э. Шаповаленко; ҳимоячилар Н. Богданов, В. Булавин, М. Лохов, Н. Маслов, П. Сибирцев, Р. Юмакуров; ярим ҳимоячилар — Г. Вьюн, В. Наумов, П. Садирин; ҳужумчилар — Л. Бурчалкин, В. Гончаров Б. Кох, В. Поляков, Г. Унанов ва бошқалар.

Команданн бу йилги мавсумга катта тренер СССРда хизмат кўрсатган тренер А. Фальян, тренерлар В. П. Корнев ва А. Н. Васильев, команда бошлиғи В. Ф. Полисаевлар тайёрлашган.

СУРАТДА: «Пахтакор»нинг ўтган турдаги учрашувидан эпизод. «Динамо» ҳимоячиси В. Аничкин тошкентликларнинг навбатдаги ҳужумини барбод қилди. Н. Надеждин фотоси.

✱ Текинхўрлик, безорилик ва ичкиликбозликка шафқат йўқ!

«Тошкент оқшоми»да босилгандан кейин

«АРОҚХЎРНИНГ АФТ-АНГОРИ»

«Безорилик, ичкиликбозлик, текинхўрликка шафқат йўқ!» рубрикаси остида газетамизда босилган танқидий мақолаларга жавоб хатлари келмоқда. Шунингдек, «Тошкент оқшоми» газетасининг шу йил 23, 24, 25 ва 26 март сонларида босилган «Ароқхўрнинг афт-ангори» сарлавҳали корреспонденция юзасидан ҳам газетхонлар ўз фикрларини баён қилмоқдалар.

Бу хатлар корхона, қурилиш ва муассасаларнинг партия ва касаба союз ташкилотлари ичкиликбозлик ва жамиятимизга ёт бўлган кўринишлар билан қатъий курашга киришганликларини яққол кўрсатиб турибди.

Машинасозлик бўйича давлат лойиҳа конструкторлик технология бюроси (ГПКТБМ) коллективида бўлиб ўтган йиғилиш ана шу фикримизнинг далилидир.

Яқинда конструкторлик технология бюросининг ходимлари — С. Спичников, В. Даньков, И. Гилязов, Н. Головченколар медицина ҳушёрхонасига келтирилган эди. Техника прогресси ва машинасозликни янада ривожлантиришга катта ҳисса қўшаётган, юқори малакали мутахассислар ишлаётган коллективда уларнинг ҳулқ-атвори, ароқхўрлиги қаттиқ қораланди.

Шуниси диққатга сазоворки, ГПКТБМ маъмурияти, партия ва маҳаллий комитетларининг кенгайтирилган йиғилиши, шунингдек, қаттиқ қотишмалар ва станоксозлик бўлимлари маҳаллий касаба союз комитетининг мажлиси газета саҳифасида танқидий мақола чиққандан сўнг бир кун ўтгач ўтказилган.

ГПКТБМ бошлиғи М. Кандауров, партия комитетининг секретари М. Малахов, касаба союз комитетининг раиси Н. Гушчин ўртоқларнинг редакцияга йўллаган хабарида муҳокама пайтида **коллектив аъзолари ҳар бир хизматчининг фақатгина иш жойида эмас, балки маиший турмушда, кўчада ва жамоат жойларида ўзини тута билишш юзасидан масъулиятини оширишни кескин вазифа қилиб қўйганлиги** билдирилади.

Коллективда тарбиявий ишлар кучайтирилмоқда.

«Бизлар,— деб ёзишади бюро раҳбарлари,— бу соҳада қўлимиздаги барча чора-тадбирлар ва имкониятлардан фойдаланамиз. **Коллективимиз юзини ерга қаратадиганларни, коллектив манфаатлари ва шон-шарафини қадрламайдиганларни мукофотлардан маҳрум этамиз. Бундай шахслар санаторий ва дам олиш уйларига бериладиган путевкалардан ҳам маҳрум этиладн. Бир неча хизматчиларимиз спиртли ичимлик балосидан қутулиш учун мажбурий тарзда даволашга юборилди».**

Қаттиқ қотишмалар бўлими коллективининг касаба союз йиғилиши ҳам ҳамма учун сабоқ мактаби бўлди. Бу ерда «Ароқхўрнинг афт-ангори» корреспонденцияси ўқиб берилди. Кейин эса мақолани муҳокама қилиш бошланди.

В. СТРЕЛЬНИКОВ — слесарь: «Н. Головченконинг қилмиши унга қаттиқ жазо берилишига лойиқдир».

Н. ШПАРТАК — бўлим бошлиғининг ўринбосари: «Головченко бутун коллективимизни шармандаи-шармисор қилди. Лекин бу ерда у билан ёнма-ён ишлайдиган хизматчиларнинг ҳам айби катта. Унинг ишдаги ҳамкасб дўстлари Н. Головченконинг ароққа ружу қила бошлаган дастлабки кезларида ўз вақтида эътибор бермадилар».

М. ЦАЦИН — инженер: «Головченконинг қилмиши бутун коллективимиз шаънига қора доғ туширди. Головченко илгари коллектив олдида берган ваъдасининг устидан чиқолмади. У ҳаммамизни алдади. Бундай шахсларни ҳатто ишдан бўшатиб юборишгача бўлган чора-тадбир билан қаттиқ жазолаш керак».

Йиғилиш шундай қарорга келди:

Совет кишиларининг ахлоқий қиёфасига ҳеч ҳам тўғри келмайдиган ва ишчи шон-шуҳратига доғ туширадиган Н. Головченконинг қилмиши қаттиқ қоралансин.

Головченкога охирги марта огоҳлантириш билан қаттиқ виговор эълон қилинсин.

Маъмуриятдан Н. Головченко яна ичкиликбозликка берилганда, ишдан бўшатишгача бўлган даражада энг қатъий жазо чоралари қўллаш сўралсин.

Станоксозлик бўлими умумий йиғилишнинг қарори мана шундай:

«Ёмон хулқ-атвори учун электрик В. Даньков ва слесарь И. Гилязевга ЖАМОАТЧИЛИК ВИГОВОРИ эълон қилинсин ва агар ана шунга ўхшаш ҳол яна такрорланган тақдирда, уларнинг бизнинг ташкилотимизда бўлиш-бўлмаслиги масаласи қўйилиши огоҳлантириб ўтилсин».

ГПКТБМ партия ва касаба союз ташкилотларининг бирлашган мажлисида М. Қандауров, М. Шаинский, А. Ан, В. Чернявский, Н. Гушчин, М. Малахов ўртоқлар сўзга чиқиб, жамоат тартибини бузиб, медицина ҳушёрхонасига тушган бюро ходимларининг ҳулқ-атворини қаттиқ қораладилар.

Партия ва маҳаллий комитет қарор қилди:

«Тошкент оқшоми» газетасида баён қилинган фактларга барча хизмат бўлимларининг бошлиқлари эътибори қаратилсин ҳамда кишилар билан тарбия ишларини яхшилаш ва уларнинг иши юзасидан назоратни кучайтиришга қаратилган тадбирлар белгилансин.

● КПСС аъзоси **С. Спичниковга** ёмон ҳулқ-атвори, шаҳар кўчаларида маст ҳолда юрганлиги, медицина ҳушёрхонасига тушганлиги учун **виговор эълон қилинсин, уни коммунистик меҳнат зарбдори унвонидан маҳрум этилсин.**

● Бўлинма раҳбарлари — И. Грушин, В. Звонарев, М. Шаинский ўртоқларга уларнинг хизматчилари шаҳар кўчаларида маст бўлиб юрганлиги ва ёмон ҳулқ-атвори, шунингдек, улар бутун коллектив шаънига доғ тушираётганлиги кўрсатиб ўтилсин.

● Маҳаллий комитетнинг ишлаб чиқариш-оммавий комиссиясига (Л. Дорин) 1970 йилнинг 15 апрелига қадар **станоксозлик бўлими ишлаб чиқариш фаолиятининг ходимларини топшириқлар билан таъминлаш, уларнинг планни бажаришлари юзасидан ҳисоб ва назоратни текшириш вазифаси юклансин. Текшириш материаллари партия ва касаба союз ташкилотларига маълум этилсин.**

● ГПКТБМ маъмуриятига шу йилнинг **20 апрелига қадар станоксозлик бўлинмаларида меҳнатга ишбай ҳақ тўлашнинг қўлланилаётганлиги тўғрилигини текшириш,** шунингдек мукофот системасида ишлайдиган хизматчиларни бир кунлик топшириқ билан таъминлаш вазифасини текшириш таклиф этилсин.

Кўриниб турибдики, **конструкторлик технология лойиҳа бюросининг раҳбарлари газета материалларини муҳокама этишга жуда масъулиятли ва партиявийлик билан ёндошганлар.**

Бюро томонидан сиёсий-тарбиявий ишларни, меҳнатни ташкил этишни кучайтиришга қаратилган комплекс чора-тадбирлар шубҳасиз ўзининг ижобий самарасини кўрсатади. Ушбу тадбирлар коллективда ишлаб чиқариш интизомини мустаҳкамлайди. Бу эса жамоат тартибини бузаётганлар билан курашда энг самарали чора-тадбирдир.

Шаҳримизга доғ тушираётганлар

Майда безорилик учун қамалганлар

◆ **Варфоломаев Н. Н.,** 1946 йилда туғилган. Чкалов номли заводнинг 17-цехи слесари. Лисунов кўчасидаги 4-квартал, 15-уйнинг 25-квартирасида яшайди. Маст ҳолда уйида жанжал кўтарганлиги учун 10 суткага ҳукм қилинди.

◆ **Зуев А. И.,** 1939 йилда туғилган. 11-«Висотстрой» қурилиш трестининг 1-бошқармаси бетончиси. Височковольт массивидаги 27-уйнинг 32-квартирасида истиқомат қилади. Уйда жанжал кўтарганлиги учун 15 суткага қамалди.

✦ **Дудкин А. Ф.** 1948 йилда туғилган. 9-қурилиш трестининг 57-бошқармаси ғишт терувчиси. 3-Лобачев тупик 21-уйда туради. Маст ҳолда Шумилов шаҳарчасидаги қаҳвахонада жанжал кўтарганлиги учун 15 суткага қамалди.

Ҳушёрхонада тунаганлар

Собиров Б. 1926 йилда туғилган. «Узбекхлопкомаш» заводи пўлат қуювчиси. Владимир кўчасидаги 15-уйнинг 92-квартирасида туради. «Светлана» қаҳвахонасидан қаттиқ маст ҳолда олиб келинди.

Макеев В. И. 1931 йилда туғилган. Октябрь революцияси заводи токари. Малобешагачская кўчасида 130 уйда яшайди. Ш. Руставели кўчасидан қаттиқ маст ҳолда олиб келинди.

Мирсоатов Т. 1920 йилда туғилган. Трамвай-троллейбус бошқармасига қарашли 2-трамвай депоси мастери. Двигательний проездидаги 14-уйда туради. Комсомол майдонидан қаттиқ маст ҳолда келтирилди.

Фирибгарларга муносиб жазо

СУД ЗАЛИДАН

Шаҳардаги маиший хизмат кўрсатиш муассасаларининг прокат пунктлари ҳар куни юзлаб кишиларга хизмат кўрсатади. Пунктларнинг анжомлари ва буюмларини олган кишилар ўз вақтида фойдаланиб, миннатдор бўлмоқдалар.

Кейинги пайтларда прокат пунктларидан олинган телевизорлар ўз ўрнига келмай қолди. «Комсомол 40 йиллиги» кўчаси, Чилонзорнинг В-23 квартали ва Фрунзе районидаги прокат пунктлари ходимлари телевизорларнинг қайта топширилмаганидан ташвишлана бошладилар.

Телевизорларни ҳужжатлаштириб ижарага олган ва уларни сотиб совурган шахс қўлга олинди. У Чилонзор район ички ишлар бўлимининг қоровули Плешаков Владимир Дмитриевич эди. Массивнинг В-23 кварталидаги 21-уйнинг 41-квартирасида яшовчи 35 ёшли бу шахс бир неча марта судланиб, қамоқ жазосини ўтагач, яна эски қилиғини давом эттирди. Ўта ичкиликбоз, фирибгар, оддий кишилар ҳамда давлат мулкига кўз олайтириб яшаган. У ўзга кишининг паспортини рўкач қилиб прокат пунктларини «алдаб» юрган.

Фирибгар ўзига ўхшаган Чикунов Владимир Семеновични ҳамтовоқ қилиб олган. Иккала безори ўғри «Шарқ» маиший хизмат кўрсатиш комбинатига 929 сўм 20 тийин зарар келтиришган. Бундан ташқари, Чилонзордаги 22-кварталда жойлашган 1-озиқ-овқат магазинининг томини тешиб 140 сўм пул ва бошқа нарсаларни ўмаришган. Бруксов деган гражданиннинг уйидан 1000 сўмлик мол ўғирлашган.

Чилонзор район халқ суди жиноятчиларнинг ишини кўриб В. Д. Плешаковни олти йил, В. С. Чикуновни икки йил қамоқ жазосига ҳукм қилди.

П. СОЛИҲОВ,
Чилонзор район халқ судьяси.

Редактор
С. М. КАРОМАТОВ.

Реклама ва эълонлар

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА— 8|IV да **Марварид қидирувчилар,** 9|IV да **Спартак.**

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 8|IV да **Олтинчи июль,** 9|IV да **Олтин девор.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 8|IV да **Ажаб савдолар,** 9|IV да **Бахт тўйи,** (билетлар сотилган) 10|IV да **Ўғил уйлантириш.**

ЎЗБЕК ДАВЛАТ «ЁШ ГВАРДИЯ» ДРАМА ТЕАТРИДА — 8|IV да **Учинчи орзу,** 9|IV да **Освенцим жаллодлари,** 10|IV да **Баҳс.**

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — «СУВДАГИ ЖОЗИБАЛАР» АТТРАКЦИОНИНИНГ ХАЙРЛАШУВ ГАСТРОЛЛАРИ.

Кино

8 АПРЕЛДА

Олтин қўлқоп соҳиблари (2 серия) — «ЧАЙКА», «СПУТНИК», «МОСКВА», «ДРУЖБА» (кечқурун), САНЪАТ САРОЙИ (кеч 8,30 минутда).

Саҳро қуёши — «ЎЗБЕКИСТОН» (кечқурун).

Сир очилди — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кечқурун).

Хавфли гастроллар — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кеч 6 да).

Адам ва Хева — «ВОСТОК» (кечқурун).

Николай Сличенко — «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кеч соат 8, 10 да).

Навқирон ўликлар — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ», «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кечқурун).

9 АПРЕЛДА

«Олтин қўлқоп» соҳиблари (2-серия)— «ЧАЙКА», «СПУТНИК», «МОСКВА», «ДРУЖБА» (кундуз ва кечқурун), САНЪАТ САРОЙИ (кундуз соат 5 ярим ва кеч 8 яримда), НАВОИЙ номли (эрталаб соат 10 да).

Саҳро қуёши — САНЪАТ САРОЙИ (эрталаб соат 11,30, кундуз 1,15, 3,15 минутда)

Адам ва Хева — «ВОСТОК», «ЎЗБЕКИСТОН», «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Утган кунлар —НАВОИЙ номли (кундуз соат 3 да).

Навқирон ўликлар — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ», «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

20 апрель кундуз соат 2 да, Тошкент врачлар малакасини ошириш институтининг бирлашган илмий совет кенгаши (генерал Петров кўчаси, 51 уй, конференц зали)да медицина фанлари кандидати илмий даражасини олиш учун

К. М. Маҳаматов: «Сил билан касалланган болаларни антибактериал воситалар билан даволаганда улардаги тиамин алмашинувининг ҳолати» деган темада;

Б. Х. Холматов: «Ўткир ва сурункали носпецифик пневмония билан касалланмаган беморларда электролит алмашинувининг баъзибир кўрсаткичлари» деган темада

ДИССЕРТАЦИЯ ЁҚЛАЙДИЛАР

Диссертациялар билан институт кутубхонаси (генерал Петров кўчаси, 51 уй)да танишиш мумкин.

ГРАЖДАНЛАР!

КУЙБИШЕВ РАЙПИЩЕТОРГИНИНГ **1, 8, 12, 13, 14, 16, 23, 30, 31, 33, 34, 37, 43 ва 75 магазинлари ҳамма ҳажмдаги шиша идишларни чекланмаган миқдорда эрталаб соат 9 дан кечқурун 6 гача**

Қабул қилади

Радио

8 АПРЕЛЬ ЧОРШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

18.00 «Партия ходими минбари» (русча). **18.10** А. Лядов. Оркестр учун саккизта рус қўшиғи. **18.40** Спорт эшиттириши (русча). **19.20** Қозоқ куйлари. **20.00** Футбол. «ПАХТАКОР» — «ЗЕНИТ». «Пахтакор» стадионидан олиб эшиттирилади. **20.45** «ЎЗБЕКИСТОН ИШЧИСИ» радиожурнали. **21.10** Қишлоқ меҳнаткашлари учун концерт. **22.20** Р. Толмасов куйлайди. **22.40** Шеърият кечаси (ўзбекча). **23.15** «Дам олиш соатида». Концерт.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

19.00 Ўзбекистон композиторларининг романслари. **19.30** В. И. Ленин ҳақида ҳикоялар (русча). **20.00** Тожик халқ қўшиқлари. **20.30** «Жак Оффенбах». Музикали эшиттириш. **21.00** Қардош халқлар адабиёти (ўзбекча). **21.40** Москва. Миллионлар ленинча университети.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

16.00 Куйлардан — қўшиқларга. **17.00** Н. Погодин. «Кремль курантлари» (русча).

9 АПРЕЛЬ ПАЙШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

6.15 Тонгги концерт. **8.25** Ўзбекистон радиоси ва телевидениеси солистларининг концерти. **9.30** Шаҳарлар ҳақида қўшиқлар. **10.10** О. Моралев. лирик поэма. **10.30** Республика композиторларининг хор асарлари. **11.15** «Советлар — янги типдаги давлат» деган суҳбат (ўзбекча). **11.30** Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист М. Мажидов куйлайди. **12.15** «Олмалиқ руҳ заводи қурилишида» (русча). **12.25** Олмалиқ руҳ заводи қурувчилари учун концерт. **13.30** В. Сорокиннинг «Ленин ҳамиша биз билан» кантатаси. **15.15** «Саломатлик — туман бойлик» (ўзбекча). **15.20** Маданият университети (ўзбекча). **16.10** Самарқанд шаҳрининг 2500 йиллиги олдидан. «Тарих саҳифалари». Адабий-музикали композиция (русча). **16.50** «Правда» газетасининг обзори. **17.00** Симфоник куйлар.

18.00 «Тежамкорлик — коммунистик хислат» циклидан (ўзбекча). **18.10** «Баҳор» ансамбли созандалари ижросида жаҳон халқларининг рақслари. **19.20** Татар куйлари. **20.00** «Ёшлик» радиостанциясининг программаси. **21.00** Халқаро мавзуларда суҳбат (ўзбекча). **21.10** Қишлоқ хўжалик ходимлари учун концерт. **22.20** Эстрада қўшиқлари. **22.40** В. И. Ленин ҳақида ҳикоялар (ўзбекча). **23.15** Мақом кечаси.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

8.25 Совет композиторлари куйлари. **9.15** Реклама ва эълонлар.

19.00 «Мардлик — мангулик» (ўзбекча). **19.30** «Менинг Ватаним». Музикали радиокомпозиция. **20.00** Тожикистон композиторларининг қўшиқлари. **20.30** Б. Бровцин. «Семурғ» балетидан парчалар. **21.00** Ш. Юсуповнинг «Ленин образи» деган суҳбати (ўзбекча). **21.40** Москва. Миллионлар ленинча университети.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

14.00 Ш. Рашидов. «Бўрондан кучли» романи асосида радиопостановка. **15.30** «Шўх қайрилишлар». Музикали эшиттириш. **17.00** Республика композиторларининг симфониетталари.

Телевизор

8 АПРЕЛЬ ЧОРШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

17.55 Кўрсатувлар программаси. **18.00** Телевизион янгиликлар. (рус тилида).

Узбек тилида: 18.10 Ўқувчилар учун. «Ажойиботлар оламига саёҳат». **18.45** Ленинча меҳнат вахтасида. **19.00** Футбол бўйича СССР биринчилиги. «Пахтакор»— «Зенит» (Ленинград). Танаффус вақтида телевизион янгиликлар. **20.45** Чигит экиш кундалиги.

МОСКВА КЎРСАТАДИ

21.00 Янгиликлар. **21.05** Реклама. **21.15** Футбол бўйича СССР биринчилиги. «ДИНАМО» (Тбилиси) — «ДИНАМО» (Москва). Иккинчи тайм. Тбилисидан олиб кўрсатилади. **22.00** Ленин бўлган жойларда. «Ленин Москва ишчилари ҳузурида». **22.30** А. П. Чехов. «Бевақт очилган гуллар». Телевизион спектакль. **24.00** «Вақт» информацион программаси. **00.45** Москва кўрсатувларининг охири.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

17.55 Кўрсатувлар программаси.

Рус тилида: 18.00 «Дoғни қидирамиз». Болалар учун мультфильм. **18.20** Халқ контроли экрани (ўзбек тилида). **18.50** «Буюк тадқиқотчи». Илмий оммабоп фильм. **19.10** В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллиги олдидан. «Ёрқин йўл». Адабий кўрсатув. **19.40** «Брандербург дарвозаси бекаси». Ҳужжатли фильм. **19.50** Эстрада куйларидан концерт. **20.30** Кўрсатувлар программаси ва реклама.

Узбек тилида: 20.45 Совет Армияси жангчилари учун. «Мардлик — мангулик». **21.00** «Иккинчи истеъдод». Концерт. **22.00** «Паролнинг ҳожати йўқ». Бадиий фильм (1-серия).

9 АПРЕЛЬ ПАЙШАНБА

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

17.55 Кўрсатувлар программаси.

Рус тилида: 18.00 Телевизион янгиликлар. **18.15** «Ёшлик» студияси кўрсатади. Эртага — Бутуниттифоқ комсомол йиғилиши. **18.35** Телевизион янгиликлар (ўзбек тилида).

«ЗАНГОРИ ЭКРАН»ДА
ЛЕНИН КЕЧАЛАРИ «ЛЕНИН ЙЎЛИДАН»

Урта Осиё ва Қозоғистон республика студиялари ҳамкорлигида тайёрланган кўрсатувлар

18.50 Программанинг очилиши.

ДУШАНБА КЎРСАТАДИ

19.00 «Тожикистон — улуғ сана арафасида». Телепанорама. **19.15** «Уч муҳим босқич». Телеспектакль. **19.45** «Ленин ҳақида куйлаймиз». Ёшлик хорининг концерти.

ФРУНЗЕ КЎРСАТАДИ.

20.00 «Ўлмас жасорат». **20.35** В. И. Ленин —Қирғиз халқлари тақдирида. **20.45** Ленинча меҳнат вахтасида.

ОЛМАОТА КЎРСАТАДИ

21.00 «Ленин ва Қозоғистон». Телепанорама. **21.15** «Совға». Республика маданият ходимларининг учрашуви.

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

22.00 Ўзбекистон панорамаси. **22.20** Тошкент — дўстлик шаҳри. «Огонёк».

ИККИНЧИ ПРОГРАММА
ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ
ЎҚУВ КЎРСАТУВЛАРИ ПРОГРАММАСИ

Рус тилида: 11.30 Жамиятшунослик, 10-синф. «Коммунистик жамият кишисининг шаклланиши». **12.00** Ўқув фильм. **12.25** Жамиятшунослик, 10-синф. «Коммунистик жамият кишисининг шаклланиши» (ўзбек тилида).

МОСКВА КЎРСАТАДИ

20.00 Рангли телевидение. Концерт Киевдан олиб кўрсатилади. **21.00** Янгиликлар. **21.05** Ўқувчилар учун эшиттириш. **21.30** Миллионлар ленинча университети. **22.00** «Олий ҳазратнинг адъютанти». Кўп серияли телевизион бадиий фильмнинг иккинчи серияси. **23.00** «Вақт» информацион программаси. **00.15** Интервидение. Халқаро конкурс лауреатларининг концерти. **01.00** Москва кўрсатувларининг охири.

«Вечерний Ташкент» орган Ташкентского горкома КП Узбекистана и Ташгорсовета

БИЗНИНГ АДРЕС: Тошкент шаҳар, Дзержинский кўчаси 15-уй. Редакция телефонлари: Коммутатор—33-02-49 дан 33-02-58 гача, редактор ўринбосарлари 33-29-33, 33-29-09, масъул секретарлар—33-27-22. партия, совет ва касаба союз ташкилотлари, шаҳар хўжалиги бўлимлари, 33-29-42, адабиёт, санъат ва маданият бўлимлари —33-29-55, хатлар ва оммавий ишлар —33-29-70, фан ва олий ўқув юртлари иллюстрация бўлимлари—33-27-57, саноат, транспорт ва қурилиш бўлимлари —33-27-03, ахборот бўлими —33-28-95 эълонлар бўлими —33-81-42.

Узбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси Тошкент шаҳри.

ИНДЕКС 64579
НАШР 2772
Р—00401